

ELOFIZETÉS.

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre — — 36 kor.

Fél évre — — 18 kor.

Egy negyed évre — 9 kor.

Egy hóra — — 3 kor.

Nyilttérli közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 37.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Rézvény-

Társaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Csütörtök, szeptember 20.

Béke az olasz vérből.

Az enyhe, mosolygós egü olasz föld megmozdult. A vulkanikus talajra épült ország megrázkódott, mert a lelkekben felgyülemlett nyomorúság, elkéseredés kitört és mint a tüzes láva önti el a virágzó olasz városokat.

Az örök városban, a hét dombu Rómában, a virágos Firenzében, a nagyszerü Milanóban, a nekünk oly drága emlékü Turinban polgárok piros vére párolgott az utcák során. Fegyverek ropogtak, gépfegyverek kattogtak, ágyuk bömböltek és okádták a tüzet és vasat ezuttal nem a mi megingathatatlan frontunk ellen, hanem az elégedetlenkedő, az éhező és békét követelő olasz munkásság és polgárság ellen.

Két esztendővel ezelőtt milyen más világ járta hitszegő, volt szövetségünknel. Eltették a háborút, az olasz temperamentum fellobbant és halált, pusztulást ordított reánk. Azóta folyamokban ömlött az olasz vér, elpusztult a nemzet színe-virága néhány angol pénzen megvásárolt uszító miatt, idegen érdekekért, hazug jelszavakkal. És ma békét, gyors békét követelnek az olasz városokban, mert megelégték a vérontást, megelégték az éhezést, belefáradtak az áldozatok hozatalába és nyugodtan akarnak tovább élni.

Az olasz temperamentum most újból kitört, de az ellenkező végletben. Fel kellett vonultatni a katonaságot és a tűz és vas pusztító erejével talán sikerül ideig-óráig elnyomni a forrongást, de a lelkek mélyén lakó béke-vágyat sem a szuronyok erdeje, sem a golyók fergege, sem az ágyuk menydörgése nem irthatja ki. Ez a békevágy egyre növekszik, növeli az éhínség, növeli a további vérontás céltalanságának felismerése és egyszerre olyan hatalmas lánggal fog fellobogni, hogy lángba borítja az egész Appenin-félszigetet.

Nekeressünk hasonlatosságot az orosz és az olasz forradalom között. Olaszországban nem új kormányformát akarnak, nem akarják megdönteni a monarchiát. Olaszországban kenyeret és békét akarnak, hogy dolgozhassanak és kenyeret szerezhessenek. Nem jelszavak irányítják a forrongást, nem pártok viaskodnak a hatalomért, hanem maga a nép, a nélkülöző és szenvedő tömeg akar felszabadulni azoknak elnyomatása alól, akik a háborút magáért a háborúért akarják.

Ezerszeresen jaj lesz az uszítóknak, a cészáromániában szenvedőknek,

a megvásárolt vezéreknak, ha majd a puska, a gépfegyver és ágyu nem fog működni a békét követelők elnémitására. A nép jogosult haragja el

fogja őket seperi a föld színéről. Ez lesz a legnagyobb, tisztító föld-rengés, amely valaha megrázkódtatta a folyton elégedetlenkedő olasz földet.

Terjed az olasz békeforradalom.

— Saját tudósítónk

Zürich. Az olasz kormány Svájcban azt a hírt terjesztette, hogy a határnak hirtelen elzárására, amelyet eddig sohasem tapasztalt szigorúsággal teljesítettek, katonai eltulodások adtak okot, mert Cadorna utasítást kapott, hogy a harci tevékenységet a legszélsőbb formában fokozza, amihez csapatereősítésekre volt szükség.

Ezzel szemben tény az, hogy azok a zavargások, amelyek Firenzében, Turinban, Milanóban és Rómában folytak, igen nagyméretűek voltak. A zavargások leverésére felhasznált katonaság egyrésze fraternizált a felkelőkkel. A minisztertanács permanenciában van. A kormány a frontról egy hadsereg-parancsnokot Rómába hivatott, aki a forrongás leverésére irányuló katonai műveleteket vezet.

Zürich. Az olasz határról jelentik: Azok a zavargások, amelyek Turinban, Milanóban és az ország déli részében is kitörték, nemcsak az élelmiszerhiányra vezethetők, de erősen politikai jellegűek. A zavargásoknak nagyrészt pacifista jellegét az intervencionista lapok árulják el azzal, hogy ismét erélyes intézkedéseket sürgetnek a béke-propaganda terjesztése ellen. Délolaszországban a parasztek is csatlakoztak a mozgalomhoz. A helyzet rendkívül komoly és ez a kormányt erélyes intézkedésekre kényszeríti.

Milanó. A Stefani-tügynökség jelenti: Genuát, Alexandriát és Turint haditerületté nyilvánították. Magánjelentések szerint a zavargások és politikai sztrájkok tovább terjednek.

Chlasso. Az olasz határt ma reggel ismét megnyitották.

Lugano. Azok a csapatzállítások, amelyek az olasz határzárhatot okozták, nem a front felé, a front különböző részei között folytak le, hanem a frontról az ország belseje felé irányultak a rend helyreállítása és biztosítása céljából. A hivatalos jelentések annyit mondanak, hogy a katonai karhatalmat a háborus szabotázs ellen a genuai, alexandriai és turini néptömegek megrendszabályozására használták fel. Más hírek szerint más helyeken is, például Civita-Vecchio-

telefonjelentése.

ban a munkások sürgős munkák végzését megtagadták a háboru ellen való tiltakozás jeléül. A kormány és a hadvezetőség — úgy látszik — megvan győződve róla, hogy a hadijog alkalmazásával a legközelebbi időben ura lesz a helyzetnek.

Bern. A luzerni Vaterland című újság jelenti Milanóból: Elcselt tisztek halálát jelentő néhány magángyászjelentésből kitűnik, hogy az illetők az ugynevezett „turini kenyérforradalom” elnyomásának áldozatai. A zavargások elnyomásánál milánói zászlóaljok működtek közre.

Visszavert erős ellenséges támadások minden fronton.

Berlin, szeptember 19. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harc tér:

Rupprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

Tegnap Flandriában a Louthoulete erdő és a Lys között a tüzérségi harc egész napon át fokozódott. Az ellenséges ütegek rombolótüze, amelyet a részünkről jövő ellenhatás szemlátomást meggyengített, ismét a leghevesebb hullámokban zúdult védelmi zónánkra. Este és ma reggel az ellenség több ízben pergőtüzet adott, anélkül, hogy gyalogsági támadások következtek volna. Lensnél és St. Quentinél élénk volt a harci tevékenység.

A német trónörökös hadcsoportja:

Soissonstól északra az Aisne-marnai-csatorna mentén és a Suppes lapálytól nyugatra, a tüzérségek időnkint nagy löszertömegek felhasználása mellett harcoltak egymással. A Maas keleti partján a franciák heves tüzelőkészítés után a Beaumont-Baonerauwille-i uttól nyugatra 3 kilométer szélességben támadásra törtek előre. Az ellenség erős rohamhullámait, amelyek védelmi tűzünk elől gyorsan meghátráltak, az azokat mélyebben tagozva követő tartalékok, komoly támadásra magukkal ragadták. Ez az első lökés tűzükben és közelharcban meghiusult. A vissza-

özönlő tömegek tüzéréjük számára kiválóan alkalmas célokul szolgáltak. Ez a nap a franciákra nézve ismét súlyos veszteségekkel járt, anélkül, hogy a legcsekélyebb eredményt is elérték volna. Tegnap 16 ellenséges repülőgép zuhant le. Thone alórmester 3, Thuy hadnagy pedig 2 ellentelét lőtte le.

Keleti haretér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala:

A románok erős támadásokat intéztek az ojtózi völgytől délre fekvő magaslati állásaink ellen. Az ellenséget, amely Grecsicitől délre kezdetben betört állásainkba, ellentámadással visszavetettük. Egyébként már tüzelésünk visszautasította az ellenséget, amely véres veszteségein felül számos foglyot is veszített.

Mackensen vezértábornagy hadsereportja:

Varnitaknál és Muncelunál román csapatok megismételték támadásaikat, amelyek reájuk nézve ismét kudarcra végződtek.

Macedóniai haretér:

A monasztiri medencében és a Preszba és Ochrida tavak közötti szorosban a tüzérégi tevékenység erősödött. A Doiranától keletre őrsők összeütközésére került a sor, amely alkalommal a bolgárok vegyes osztagokat elűzték. Ludendorff, első főszállásnester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Finnország letörésére kerül a sor.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Pétervár. Hivatalosan jelentik: A nagy demokrata-konferenciát szeptember 20-re tűzték ki. A konferencián 800 képviselő vesz részt.

Pétervár. Hivatalosan jelentik: Az ideiglenes kormány arra való tekintettel, hogy Kornilov lázadását elnyomták és így a rendkívüli intézkedések mársziükségtelenek, elrendelte a pétervári katonai kormányzás megszüntetését. Az ideiglenes kormány Palkovnikovot a pétervári csapatok főparancsnokává nevezte ki széleskörű meghatalmazással.

Pétervár. Az ideiglenes kormány elfogadta Aksentiev és Skobelev miniszterek lemondását.

Stockholm. Haparándából érkező híradások szerint az ideiglenes kormány újabb két kozák-hadosztályt rendelt Finnországba. Erre az intézkedésre a Finnország ellen várható német támadás szolgáltatott okot, a valóság ellenben az, hogy az oroszok le akarják törni a finnek függetlenségi mozgalmát. Az ideiglenes kormány felszólította a Finnországban tartózkodó oroszokat, hogy hagyják el az országot.

FIGYELMEZTETJÜK lapunk t. olvasóit, hogy a lapkihordóktól újságot vásárolni, vagy náluk a lapra előfizetni szigorúan tilos. Aki ezen óvást figyelmen kívül hagyja, büntetendő cselekményt követ el.

Az aradi román tanítóképezde új igazgatója.

(Az aradi püspök megerősítette állásában a nagyváradi vikáriust.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Mint ismeretes, az aradi egyházmegyei román zsinat tavasszal nagyváradi püspöki helynökké választotta Ciorogáriu Romuluszt az aradi román tanítóképző intézet igazgatóját. Megválasztását megelőzőleg tudvalevőleg igen élénk vita fejlődött ki akörül, hogy az aradi román püspök jogosult-e kinevezni a nagyváradi püspöki helynököt, vagy pedig az egyházmegyei zsinat választhatja-e meg a püspök megerősítésével? Izgalmas felszólalások hangzottak el, amelyek azt vitatták, hogy az aradi román püspök teljesen indokolatlanul akarja fenntartani magának a kinevezés jogát, és olyan hatalmat szeretne vindikálni, amely őt egyáltalán nem illeti meg. Hiába érvelt az elnöklő román püspök, hiába hivatkozott régi példákra, a zsinat többsége azt a véleményt vallotta, hogy nem a püspöknek áll jogában a kinevezés, hanem a zsinat választja meg a nagyváradi vikáriust, s mindjárt meg is választották Ciorogáriu dr.

Egyházi körökben nagy érdeklődéssel várták, hogy vajjon az aradi román püspök megerősíti-e állásában az új vikáriust és nem fog-e ahhoz az elvhez ragaszkodni, hogy a kinevezés joga őt illeti meg. A püspök igen

hosszu ideig tanakodott önmagában e kérdés felett, míg végül most arra az elhatározásra jutott, hogy Ciorogáriu dr.-t még is csak meg kell erősítenie állásában. Mint értesülünk, a megerősítés már megtörtént és a püspöki helynök a jövő hét elején átköltözik Nagyváradra új pozíciójának elfoglalása végett. Ugy tudjuk, hogy már utódját is kinevezték Oláriu József dr. személyében, aki jelenleg a karánsebesi görög keleti román tanítóképző intézetnek igazgatója. Oláriu dr. hétfőn megérkezik Aradra és átveszi az intézet vezetését.

Arról is értesültünk, hogy úgy az aradi, mint a többi román tanítóképző intézeteket október elsején megnyitják. A kultuszminiszter és a román püspökök között ugyanis békés megállapodás jött létre. A miniszter valószínűleg eláll attól a jogától, hogy a román tanítóképző intézeti tanárok egyrészt az állam nevezze ki. Mivel pedig a püspöki kar és a szentszéki konzisztórium kizárólag ezt a feltételt tartotta sérelmesnek és a román egyházi autonómiába ütközőnek, s mivel ezt az álláspontját a kultuszminiszter feladja, így tehát semmi akadály sem lesz az intézetek megnyitásának.

Alaptalan hírek egy patika adományozás körül.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Egy fővárosi lap írja:

„A magyar királyi belügyminiszter 103 091—917. B. M. számú rendeletével Budapesten, az I. kerületi Gellért-téren önálló gyógyszerertár engedélyeztetett és a felállítás joga dr. Ternajgó József okleveles gyógyszerészmesternek adományoztatott.”

A 103.091 törve 917-es szám igen ominózus a magyar gyógyszerész-segédeknek, akikre nem lehet ráfogni, hogy háborus árdragítók volnának, hogy a háborúból hasznot húztak volna, vagy hogy megszegyenítően rossz és méltánytalan szociális helyzetük bármiképpen enyhült, javult, vagy változott volna. A magyar gyógyszerész-segéd a háboruban megfeszített erővel dolgoznak, három-négy segéd munkáját egynek kell elvégeznie s miközben pályájuk gyötrelmeivel harcolnak, meg kell küzdeniök a drágaság és a középosztály ugynevezett kulturnyomerának minden terhével. A gyógyszerész-segéd, akik legutóbb a háboru előtt egy évvel léptek sztrájkba, a váltakozó kormányoktól hiába vártak támogatást. Legtöbbit — úgy mondják ők maguk — a mostani demokratikus kormánytól vártak: sorsuk javulását, a patikajogok igazságosabb adományozását s mindent a világon, amit demokráciától várni lehet.

Csalódtak. A budapesti gyógyszerész-segéd az azt mondják, hogy keservesen csalódtak és most nagy a lehangoltság és elkeseredés közöttük a kormány legutolsó intézkedése miatt. A gyakorló gyógyszerészek országos szövetségének hivatalos közlönye a következőket írja a Gellért-téri patikajog adományozásával kapcsolatosan:

Azt mondják, hogy a Gellért-téri gyógyszerertár jogának adományozásánál elnézés történt. Ugyanis Ternajgó József életévének száma 32; ezzel szemben például Steuer Izornak (többen is voltak érdemes folyamodók) 31 évi gyógyszerészi gyakorlata van. A referens ur bizonyára tévesen referálta — vagy a kegyelmes ur összetévesztette az életéveket a

gyakorlati évekkkel: így lett jognyertes a 32 életévvel bíró fiatalember — a 31 éves gyógyszerészszel szemben.

A budapesti gyógyszerész-segéd között mozgalom indult meg, hogy a Gellért-téri patikajog adományozásának az ügyét reparálják, vagy ha ez nem volna lehetséges, legalább is kellő módon nyilvánosságra hozzák, hogy a belügyi kormány hasonló további lépést megakadályozzák. A mozgalomról a gyógyszerész-segéd köréből a következő felvilágosítást kaptuk:

— Mi alkalmazott gyógyszerészek, más néven gyógyszerész-segéd a legnagyobb bizalommal fogadtuk az új kormányt, reméltük, hogy megszűnnek a jogadományozások körül eddig tapasztalt igazságtalanságok, a protekció helyébe az érdem lép, s megszűnik az az abszurd helyzet, hogy diplomás emberek egész életüket az önállósítás minden reménye nélkül szűkös fizetésből nyomorogva, mint más magánember alkalmazottai töltsék el. A Gellért-téri gyógyszerertár adományozása körül elkövetett igazságtalanság annál feltűnőbb és annál súlyosabban érint bennünket, mert az új kormány figyelmét a hivatalba lépésekor felhívjuk a mai jogadományozási rendszer teljes tarthatatlanságára. Meglepő és vérig sérti a gyógyszerész-segédet a Gellért-téri patikajog-adományozás. A belügyminiszter mellőzött egy szűkös fizetésre utalt érdemes alkalmazottat egy dúsgazdag fiatalember javára. A jognyertes Ternajgó József mindössze 31 esztendő, a családjának két gyógyszerertára is van Ujaradon. A mellőzött folyamodók mind szegény emberek voltak. Az, aki a patikajog kérést kezdeményezte, egyike a legérdemesebb gyógyszerész-segédnek, de nem volt egyebe „csak” 31 évi gyógyszerészi segédi működése. A gyógyszerész-segéd elvárják, hogy ezt a méltatlan sérelmet igyekezzen reparálni.

A belügyminiszternek tudnia kell, hogy van egy rendelet, még pedig az 1883. évi 22370. számú szabályrendelet, amit az 1876. évi XIV. törvénycikk végrehajtási utasításával adta ki. A szabályrendelet 8. §-a kimondja a következőket:

Ha két vagy több folyamodó a gyógyszer-tár kezelésére minősítvény és szerzett gyakorlat tekintetében egyenlő bizonyítványokkal bír: a kért gyógyszer-tár engedélyezése esetén a jogosítványt mindig az első folyamodó nyeri el, ellenkező esetben azonban az a jobb minősítvényt bíró, bár későbbi folyamodóknak is adható.

A gyógyszerészek százai mint frontkatonák harcolnak a különböző harctereken. A gyógyszerészek százai kockáztatják életüket fertőző betegekkel telt kórházakban. A gyógyszerészek százai dolgoznak éjjel-nappal a katonai gyógyszer-tárakban. Akik itthon maradtak, száz és száz mártírja ennek a súlyos, de igazságtalanul kezelt mesterségnek, azok éppen olyan érdemes és fontos munkát végeznek itthon, mintha a harcteren volnának. Lehetetlen, hogy ilyen nehéz, háborús időkben is a békés és könnyelműbb idők erkölcsi uralkodhassanak. A Gellért-téri gyógyszer-tár ügye 103.091—917. számú belügyminiszteri aktával még nincs elintézve. Októberben szóvá fogják tenni a képviselőházban is.

(Mért kapta Terragó dr. a jogot.)

A Magyar Tudósító jelenti: Egy reggeli lap és ennek nyomán egyes esti lapok a Gellért-téri gyógyszer-tári jog adományozásáról azt írják, hogy a patika jogát a fennálló szabályok értelmében nem Ternajgó József dr.-nak, hanem a nagyszámú pályázók közül Steuer Izidornak kellett volna elnyernie, mert hosszabb gyakorlattal bír, mint Ternajgó. — Ezekkel az állításokkal szemben illetékes helyről a következőket közlik a Magyar Tudósítóval: A Gellért-téri gyógyszer-tár felállításához a székesfehérvárosi törvényhatósági bizottsága, a közegészségügyi bizottság és több javaslat alapján foglalt állást. Ternajgó József dr. beadványa mellett csak Steuer Izidor kérvénye volt a döntés alkalmával érdemben tárgyalható, mert a többi folyamodó kérvényét a fővárosi közgyűlésének állásfoglalása után nyújtotta be és a gyógyszer-tárakról szóló szabályok értelmében figyelembe nem volt vehető. Ternajgó dr. azért nyerte el a patika jogot, mert az említett szabályrendeletnek a lapokban is idézett harmadik szakasza értelmében „több jogosultsággal” bír rá, mint mellőzött versenytársa. Ternajgó dr. ugyanis gyógyszerész mesteri, gyógyszerész tudori oklevéllel bír és ezenkívül, mint egyetemi tanársegéd is működött, úgy, hogy Steuer Izidornal szemben az előbb említett szabályrendelet értelmében őt kellett kinevezni, mert a gyógyszer-tár helyes kezelésére nézve jobb minősítvényt bír. Steuer Izidor abból a szempontból, hogy hosszabb gyakorlata van, mint versenytársának, nem várható megkülönböztetett figyelembevételre igényt, mert már korábban volt gyógyszer-tára, amit másra ruházott át, tehát egyetlen korrekt döntés csakis az lehetett, hogy a belügyminiszter annak a gyógyszerésznek juttatta a patika jogát, aki a szabályrendeletben említett jobb minősítvényt bír. A gyakorlati ideje rövidebb, mint versenytársának, de a gyógyszer-tár jogát nem kapott, sem nem várható, sem nem ruházott át másra. Steuer Izidor ebből a versenyből győztesként csakis a szabályok megsértése esetén kerülhetett volna ki.

Az „ARADI KÖZLÖNY”-nek nemcsak a közleményei, hanem a hírtárgyalásai is érdekesek.

Hadseregszállító Gazdasági Egyesület.

(Visszaélések egy katonai raktárnál.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A gazdasági egyesületeknek rendszerint az a céljuk, hogy a földművelés érdekeinek propagálása és a gazdálkodás intenzívebbé tételére vonatkozó kérdések megvitatása, azonkívül pedig az, — de nem mindenütt — hogy tagjaik termelvényeinek értékesítését elősegítsék.

A Szegedi Gazdasági Egyesület azonban nem törődött valami nagyon az elvi kérdésekkel, nem fektetett nagy súlyt az elméleti, hanem annál nagyobbat a gyakorlati gazdaságra. A Szegedi Gazdasági Egyesület valóságos közkereseti társaság volt. Az egyesületnek Kárász József birtokos és bérlet volt a titkára.

Ez a kereskedelmi tevékenység erősen érvényesült, amikor a háború jött. A Szegedi Gazdasági Egyesület külön hadseregszállítási osztályt létesített, amelynek Kárász József volt a vezetője. Ez a hadseregszállítási osztály érintkezésbe és üzleti összeköttetésbe lépett a különféle katonai élelmezési raktárakkal, így a nagyváradi raktárral is. Nagyváradon az üzlet annyira virágzott, hogy a gazdasági egyesület egyik hivatalnokai — Forgács Dezső — állandóan Nagyváradon lakott.

Menkes Lipót élelmezési százados Ujhelyi Ármán népielkező élelmezési főhadnagy póré élénken rávilágít a Szegedi Gazdasági Egyesület szállításaira. Zabot, árpát, kukoricát, préseit szénát szállított az egyesület a nagyváradi raktárnak, ezenkívül azonban szállított zsákot is, sőt olyan árut is, amelyet az egyesületnek soha semmi tagja nem termelt: teát.

A vizsgálat folyamán kihallgatott tanúk a lefoglalt kötlevek és más iratok hű képét adják a Szegedi Gazdasági Egyesület működésének. Jellemzők azonban azok a levelek, amelyeket Forgács Dezső írogatott Kárász Józsefnek és amelyekben őszinte humorral mondja el, hogy a nagyváradi katonai élelmezési raktárt

milyen könnyen tudja becsapni.

A szállításokat a Szegedi Gazdasági Egyesület azzal kezdte, hogy a rendes piaci árnál jóval magasabb árakat számított. Így például amikor 1914. szeptemberében a zab piaci ára métermázsánként 10 korona 50 fillér volt, de az egyesület 20 koronájával szállított tizenkét és fél vaggont. Ugyanakkor a kukorica mázsája 17 korona 50 fillér volt, de az egyesület 20 koronájával szállított öt és fél vaggont. Nagyobb mennyiségű árpát is vett abban az időben a nagyváradi katonai raktár a szegediek-től és pedig a 18 koronás piaci árral szemben 19 koronáért, 19 korona 20 fillérrel, sőt 20 korona 50 fillérrel mázsánként.

Ugyancsak a háború elején a széna métermázsája előbb 6, később 8 koronába került a piacon, de a nagyváradi raktár a szénát előbb 9 korona 50 fillérért, később 10 koronáért vette. A vádirat azt mondja, hogy volt olcsóbb ajánlat is, de Ujhelyi főhadnagy az egyesületnek Forgács Dezső által benyújtott ajánlatát pártolta és Menkes ehhez hozzájárult.

A Szegedi Gazdasági Egyesület nem csupán saját tagjai által termelt zabot, árpát, kukoricát és szénát szállított a nagyváradi katonai raktárnak, hanem ezeket az árukat emberei által mindenféle olcsón összevásároltatta, hogy aztán busás nyereséggel tovább adja a raktárnak. Az így összevett árut azonban a tagok által sajátjuknak vallatta be az eladási iveren az egyesület. Kárász mindig hangsúlyozta, hogy

ez csak forma, a melyet azonban be kell tartani.

Egyik levelében azt írta Forgács, hogy az általa vett 5 koronás szénát 10 koronával kell a raktárnak számlázni s hogy a mázsánkénti 80 fillér préselési díj helyett 3 koronát kell számlázni. Egy második levelében azonban már azt tanácsolja, hogy ezt a szénát mindennek dacára ne adják 13 koronáért. Kifejezést adott ama nézetének, hogy az átvevők jól tudják, hogy a piaci árak alacsonyabbak, de nem szólnak soha semmit. Leveleiben dicsekszik azzal is, hogy sokszor rossz, értéktelen, hasznavehetetlen árut ad át. Bevallja Kárásznak, hogy sikerült neki katonai célra teljesen hasznavehetetlen, büdös zabot átadni. Forgács leveleiből kitűnik, hogy a gazdasági egyesület a más városokban kifogásolt, át nem vett szénát és zabot összeszedte, összevásárolta és magas áron leszállította Nagyváradon.

A legrosszabb szénát mindig a nagyváradi raktárnak adták el.

Egy alkalommal arról tett jelentést Forgács Dezső Kárásznak, hogy egy széna gyanánt eladható selejtes árura alkuszik, amelynek métermázsájáért 2 korona 80 fillért kínál. Saját szavai szerint ez rettenetes utálatos, zöld, tele van sással, nincsen benne egy szál széna sem. Ezt — ugymond — nagyszerűen lehet majd eladni és cinikusán hozzátesszi:

— Olyan széna ez, amelyet senkire sem lehet rászólni, csak éppen a nagyváradi katonai raktárra.

A mozgósítás után a Szegedi Gazdasági Egyesület ajánlatot tett a nagyváradi katonai raktár számára szállítandó terményekre vonatkozólag és ezt az ajánlatot a temesvári katonai hadbiztossághoz küldte el. Miután az elintézés késett, Kárász elutazott Nagyváradra, felkereste Menkest, bemutatkozott neki és kérte, adjon az egyesület ajánlatáról, jó véleményt a hadbiztossághoz. Menkes akkor állítólag azt mondotta neki, hogy a jó vélemény kerül ám valamibe. Kárász erre belenyúlt a zsebébe és 500 koronát adott Menkesnek, amire aztán a jó véleményezés elment a hadbiztossághoz. A hadbiztosság azonban sokallotta az egyesület által ajánlott árakat, mire azokat némileg redukálták, később aztán önként felemelték az árakat.

Kárász nagyváradi időzését arra is felhasználta, hogy teát is ajánljon Menkesnek. Kilogrammját 12 korona 50 fillérért ajánlotta. A gazdasági egyesületnek sohasem volt teája, de ez Kárászt nem aggasztotta. Kárász József Szegeden Beregi gyarmatáru kereskedőnél 4 korona 50 fillérért vásárolta a teát, de mint-hogy azon maga is akart nyerni nemcsak az egyesület, Beregivel szinleges számiát állította ki magának kg.-kint 9 korona 60 fillérről. Ezt a teát aztán a Szegedi Gazdasági Egyesület 12 korona 50 fillérrel számlázta különként a nagyváradi katonai élelmezési raktárnak. A teaszállítmány 622.5 kilogramm volt, amelyből az egyesület 82 kiló tárát számított le. Ujhelyi főhadnagy észrevette, hogy a téra a valószínűleg nagyobb és ezért a számlát visszaadta kijavítás végett. Egyben azonban utasította Forgácsot arra is, hogy a számlát Kárász nevére állítsák ki, mert hiszen nyilvánvaló dolog hogy az egyesület nem szállíthat teát, amit tagjai nem termelnek. Mindez megtörtént és a számlát erre akadálytalanul kiíztették.

Forgács akkor ezért a közbenjárásáért ötven koronát kínált Ujhelyinek, amit ez azonban nem fogadott el, mert állítólag keveselte. Ujhelyi azt kérte Forgácstól, hogy az ő, Ujhelyi tulajdonát képező egy vagon szénát a saját, Forgács neve alatt szállítsa le a katonai raktárnak. Forgács ezt a szíveséget megtette és Ujhelyi így 400 korona haszonhoz jutott.

Kárász ismételten biztatta Forgácsot, mondja meg Menkesnek, hogy a forgalomból haszna lesz, csak bizza azt rá. Forgács ennek a megbízásnak eleget tett és Menkesnek és Ujhelyinek többször mondta:

— Ne féljenek az urak, nem leszünk smügigok.

Ilyen biztatások és ígérek tették lehetségessé, hogy a Szegedi Gazdasági Egyesület emberei, Kárász és Forgács a nagyváradi katonai élelmezési raktárnál a vázolt visszaéléseket elkövethették. Hogy volt-e több visszaélés is, azt nem lehet megállapítani, mert Kárász, amikor érezte, hogy baj van, megsemmisítette az egyesület üzleti könyveit.

Visszaszerzett arcvonal rész az olasz fronton.

Budapest, szeptember 19. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti haretér:

Az ojtózi völgy mindkét oldalán visszavertünk erős román támadásokat. Az ellenséget, amely egy helyen állásainkba benyomult, gyors ellentámadással teljesen visszavetettük. Veszteségei jelentékenyek.

Olasz haretér:

Konrad báró tábornagy hadesportjánál egy ellentámadásunk, amelyet Carzanonál az ellenségnek átmenetileg átengedett arcvonalrész visszanyerése céljából indítottunk, teljes sikerrel járt. Foglyokban itt 6 tisztet és több mint 200 főnyi legénységet szállítottunk be.

Délkeleti hadszíntér:

Változatlan. — A vezérkar főnöke.
(Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

VÁROS ÉS MEGYE

A virilisek kétszeresen számító adója. Közfirre tesszük, hogy Arad szabad kir. város igazoló választmánya törvényhatósági bizottságban 1918. évben szavazattal bíró legtöbb adót fizetők névjegyzékének összeállítására céljából folyó évi szeptember hó 25. és 26. napján délután 4—6-ig a városház tanácstermében ülést tart. Felhívtnak mindazok, akik az adó kétszeres számításának, vagy a feleségük valamint a kiskorú gyermekük államadójának az ő adójukba való beszámításának az 1886. évi XXI. t.-c. 26. paragrafusában biztosított kedvezményt igénybe venni kívánják, vagy az ezen törvény alapján megillető jogukat érvényesíteni óhajtják, hogy ebbeli szándékukat az igazoló választmány előtt az ülések tartama alatt írásban vagy szóval bejelentsék. Az igazoló választmány.

Franciaország Elzászért folytatja a háborút.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Hosszabb nyári szünet és a közbejött kormányválságok után tegnap ült össze a francia kamara, hogy meghallgassa a Painlevé-kormány bemutatkozását. A hivatalos Havas-ügynökség még nem közöl részletes tudósítást erről a nevezetes ülésről, csupán egy feltűnően rövid „kormánynyilatkozatot”, amelyre bizonyára Painlevé tett a kormány bemutatkozásánál.

E nyilatkozat nem oly temperamentumos és harcias, mint Ribot, vagy Briand beszédei; bevezetésében belső válságról és „megindított vizsgálatról” szól. Kiténik belőle, hogy a legutóbbi állérok valóban nagy hullámokat vertek Franciaországban, úgy, hogy az új miniszterelnök kénytelen volt programbeszédében a legszigorúbb vizsgálatot ígérni mindenki ellen, aki az ország belső erejét akarja lazítani „bármily magas állású személy is.” Franciaország hadicéljairól is jóval szelidebb hangon nyilatkozik, mint Ribot. Tiltakozik minden erőszakosság és minden népelnyomás ellen, amennyit nem kíván, de követeli Elzász-Lotharingia visszaadását és az ellenség által okozott károk megtérítését.

Páris. Az Havas-ügynökség jelenli: A kormány a következő nyilatkozatot közölte ma délután a kamarával:

Ez az óra sem hosszú beszédekre, sem hosszú programok elmondására nem való. A nemzetnek minden anyagi és erkölcsi erejét össze kell szednie a küzdelemnek a döntő pillanatában, ezzel a kötelességgel a kormány teljesen tisztában van és csakis ennek akarja munkásságát szentelni. A háború, amely egyre jobban elluzódik, mindannyiunktól a legerősebb önmegtartóztatást és a legnagyobb áldozatkészséget követeli. Minél inkább közeledünk a befejezéshez, annál döntőbb hatása lesz a győzelemben a nemzet erkölcsi ellenálló erejének.

Éppen ez erkölcsi ellenálló erő ellen akarunk ellenségeink, akik a harctéren nem tudnak bennünket legyőzni, megkésztetett erővel újabb támadásokat kezdeni. A kormánynak kötelessége, hogy megkésztetett éberségét ez alattomos szándék ellen és kétszeres energiát fejtsen ki azokkal szemben, akik az ellenségnek ez a szándékát támogatni akariák.

Az igazságosság a már megkezdett vizsgálat folyamán és az esetleges későbbi vizsgálatok folyamán habozás, gyöngeség és kimélet nélkül fog érvényesülni bármilyen állású személyekkel szemben is.

Aki bültársává lesz az ellenségnek, annak éreznie kell a törvény szigorúságát. A kormány számít mindenkinek a hazaszeretetére és a közvélemény önműltára, hogy az igazságszolgáltatás nyugodtan és méltóságteljesen teljesíttesse feladatát és megkíméltesse óvatosság nélkül való általánosításoktól, önző törekvésektől és a pártok szenvedélyes nézeteltéréseitől. Bármiképpen végződnek ezek a szomorú események, nem érintenek egyetlen pártot sem.

De sem egyes személyeknek a hibái, sem az ellenségnek bármilyen manővere nem térítheti el Franciaországot attól a megrendíthetetlen elhatározásától, amely tele van fajunk legtisztább hagyományával és annak a szabadságnak lélekemelő alapelveivel, amely a népek között megindította a forradalmat és a mely az egész civilizált világot egyesíti ma a német imperiaizmus ellen.

Ha Franciaország folytatja a háborút, nem hódításból, vagy bosszuvágyból teszi, csupán szabadságának és függetlenségének és egyúttal a világ szabadságának és függetlenségének megvédésére.

Amit Franciaország követel, az magának a jognak követelése. E követelések függetlenek a csaták sorsától. Franciaország hirdette ezeket ünnepélyesen 1871-ben, amikor legyőzték

és hirdeti ma is, amikor támadóinak éreznök kell a francia fegyverek erejét.

Elzász-Lotharingia visszaadása, az ellenség által okozott károk és pusztítások megtérítése és olyan béke, amely nem kényszeren és erőszakon alapszik, amely nem rejti magában egy újabb közeli háború csiréit, hanem egy igazságos béke, amely nem nyomja el sem a gyenge népeket, egy hatásosan biztosított béke, amely megvédi a nemzetek közösségét minden támadás ellen — ezek Franciaország magasztos hadicéljai, ha ugyan hadicélokról egyáltalában beszélni lehet ott, ahol olyan nemzet cselekvéséről van szó, amely 44 éven át nyílt sebei ellenére mindent elkövetett, hogy az emberiséget megkímélje a háború borzalmaitól.

Öngyilkos aradi urileány.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma délután négy óra tájban telefonon jelentették az aradi rendőrségnek, hogy az Andrassy-tér 9. számú házban egy fiatal urileány öngyilkosságot követett el. A rendőrségtől Rátky Béla rendőrtiszt és Szabó Kálmán detektív mentek ki az öngyilkossághoz, Schwarz Simon aradi nagykereskedő üzlethelyiségének első emeleti irodájába, ahol az íróasztal mellett egy nagyobb karosszékekben átlótt tüdővel találtak Schwarc Hajnalka hivatalnoknőt.

Az öngyilkos leány hosszabb ideje van alkalmazásban a cégnél, mint hivatalnoknő. Ma délután is rendesen végezte teendőit. Az iroda helyisége az első emeleten van és négy óra tájban az üzlet földszinten levő alkalmazottjait fentről erősen hangzó revolvertűves riasztotta meg. Nem tudták, hogy a dördülés zaja honnan eredt s hallgatni kezdtek. A lövés nyomán gyenge elhalkuló jajgatásokat hallottak az első emeletről, ahol tudták, hogy egyedül a kisaszszony tartózkodik. Felsiettek ide és itt találták véres bluzban, fekdult arccal a karosszékbe roskadva Schwarc Hajnalkát, aki egy kisebb, régi típusu rozsdás forgópisztolylyal szíve tájkára lőtt.

Prohászka László dr. tb. főorvos megállapította, hogy az öngyilkos hivatalnoknő állapota súlyos, de nem életveszélyes.

A rendőrtiszt kihallgatta a leányt, aki azonban csak annyit mondott, hogy megunta az életét és ezért akart tőle megválni. A rendőrtisztnek arra a kérdésére, hogy honnan szerzte a revolvert, keserű humorral felelt:

— Loptam, büntessenek meg érte! — Majd elmondotta, hogy azt hitte, könnyű és jó lesz majd meghalni. De csalódott ebben is, mint az életben.

Az öngyilkos leány ismerősei elmondták a rendőrtisztnek, hogy valószínűnek tartják, hogy Schwarc Hajnalka a szerelmi bánatában követte el tettét. Vőlegénye ugyanis a harctéren van és a leány, mióta Aradról elment, folytonosan bánkódott, feltette, hogy valami baja fog történni. Aggodalmasan beszélt folytonosan jövődöböljéről. Az üzlet egyik alkalmazottja azt mondotta a rendőrtisztnek, hogy a revolverlövés után hallotta, hogy Schwarc Hajnalka zokogva ezt mondotta:

— Látod János, ezt is érted tettem! — Jánosnak hívják ugyanis vőlegényét.

Az esetről a rendőrség értesítette a leány hozzátartozóit, szüleit és Schwarc Hajnalkát a mentők a megyei kórházba szállították, ahol Schmidt János dr. azonnal megoperálta és a golyót eltávolította az öngyilkos urileány tüdőjéből. Az orvosok azt hiszik, hogy életben marad a súlyosan sebesült leány.

Francia ezredek kivégzése.

— Saját tudósítók telefonjelentése. —

Ami eddig csak Kősa híresztelések alakjában hatolt át a francia határon, az most már tényként is megvan állapítva. Nivelle a vérszopó tábornok óriási véráldozattal fejezte be sikertelen offenzíváját és ezért komoly katonai zavargások törték ki. A francia cenzura most megengedte, hogy a lapok írjanak róla.

Két francia ezred vonakodó parancsnokai parancsát teljesíteni és nem akartak a tűzvonalba menni. Azért cselekedték ezt, mert azt hitték, hogy ezáltal meggyorsítják a békét, miután az offenzíva teljesen sikertelennek bizonyult és a német frontot nem tudták áttörni. A lázadás leverését afrikai csapatokra bízták s a francia hadseregnek meg kellett érnie azt a szégyent, hogy saját csapatait néger katonák kartácsolják le.

Egy svájci lap párisi tudósítója így írja meg ezt a szenzációs eseményt:

— Meg kell egészen őszintén mondani, hogy a mi pacifistáink több vért ontanak, mint a német császár és a német trónörökös, ami igen sokat akar mondani. Ez attól a naptól kezdve így van, amikor a háborúra való készülődések minden lehető akadályt előkészítettek, egészen addig a borzalmas óráig, amikor aljas teoriájuk a chalousi haditörvényszék elé juttatta azokat a derék ifjakat, akik azelőtt bátran verekedtek és akik nyomorultan, de mégis bátran estek el a kivégzésnél.

Nem leplezek le olyan dolgokat, amelyek nagyobb hírlapjaink cikkeiből ki ne lehetne olvasni. Clemenceau a szenátus egyik nyílt ülésén már célzást tett erre, miután ezeket a szomorú eseményeket a titkos üléseken már megbeszélték. Ennek az ülésnek végén történt, hogy a „Tigris” ezeket a történelmi nevezetességű szidalmakat szórta Malvy miniszter felé:

— Malvy ur, önt azzal vádolom, hogy Franciaország érdekeit elárulja!

Delecraz természetesen a német békepropagandát azzal vádolja, hogy beolvását érvényesíteni tudta Franciaországban. Erről a kérdésről így nyilatkozik:

— A semleges földön előkészített propaganda vezetett a pacifizmusnak ilyen visszataszító és bűnös módjához, amely fojtogató gázaival ránehezeden Franciaországra egészen a frontig, ahol a katonák, akik 30.000 foglyot ejtettek és 300 ágyat zsákmányoltak, 48 óra múlva legyőzötteknek érezték magukat. Két ezred katonái, akik azelőtt dicsőséget szereztek és kitüntetésekben részesültek, feletteseik parancsait bírálgatni kezdték. Marseillei és párisi ügyes szónokok kiadták magukat a savoyai és brésséi katonák megbízottjainak. A haditörvényszék véget vetett ennek a rettenetes tévedésnek. Igazságtalanság volt, mindez a nép előtt elhallgatni. Mindent meg kell mondani. Ma már az igazság minden óvintézkedés dacára terjedni kezd. Annál jobb! Minden igaz francia azt fogja követelni, hogy ez a vér, ez a tiszta francia vér az igazi bűnösök fejére szálljon. Ezeket a három hónappal ezelőtt történt eseményeket nyilvánosságra kell hozni. Az a nemzet, amely három évig ellenáll az invázióknak, a kelyhet fenékgig kiürítheti. Joga van hozzá, hogy minden gyermeke sorsát megtudja. Ezek a megtévedt katonák gyors békét reméltek ha ők megtagadják az engedelmisséget és ezáltal megbénítják a további hadműveleteket.

A kivégzés előtti utolsó órában ezek a szegény fiúk azt kérték, hogy földiekkel beszélhessenek és ezek elmondják otthon, hogy megbánták tetteiket és hibájukat. Ezt meg kellett írni, mert ez az igazság. Hallottam Párisban, hogy egy marokkói hadosztály felsőbb parancsra gépjegyverrel megtizedelt francia ezredeket. Ez nem igaz. Azokat a szerencsétleneket, akik eltévelyedésüket az életükkel fizették meg, hadbíróság ítélte el. A vérük éppen oly drága, mint azoké, akik a fronton vereznek el. Az eset hatása igen komoly volt a fronton. Petain ismét helyreállította a fegyelmet. Ez a fegyelem még kegyetlenebb, mint azelőtt volt, azonban türik, mert egy felejthetetlen példa bebizonyította, hogy szükség van rá.

menedékhelye volt a nagy politikai száműzötteknek. Sokáig lakott itt Mazzini, Kossuth Lajos, a lengyel Langievics és az orosz szocializmus apja Bakunin. Mikor Bernstein Luganóba érkezett, eme nagy menekültek életének a nyomai már eltűntek. A nemzetiségi harcok elcsendesedtek és Mazzini hívei közül csak azok maradtak Luganóban, akik ott találták a kenyérüket. Annál több olasz szocialista vezetést találtak a városban, akiknek a hatóságok elől menekülni volt tanácsos.

Luganóból Zürichbe költözött, amely város természetesen nagyban különbözött a mai Zürichtől. Lakosainak száma a mai számnak felét sem érte el, nem voltak még azok a gyönyörű épületek és parkok, amelyek ma díszítik és teljesen vidékies színezetű volt. Tizenkilencedik század nyolcvanas éveiben Zürich politikai élete csendes volt. A demokrata párt és a szociáldemokratikus munkásmozgalom teljesen megbénult, noha abban az időben Bismarck által szorongatott és a kivételes törvény minden eszközével üldözött német szocialisták ademenekültek. Bernstein megjelenése a városban felélesztette a politikai küzdelmet és három titkos kongresszust tartottak a kivé-

A 80 éves Neuman Dániel báró üdvözlése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az az általános szeretet és tisztelet, amely végvári Neuman Dániel bárót úgy Aradon, mint általában ismerőseinek nagy táborában övezi, tüntető módon nyilatkozott meg nyolcvanadik születésnapja alkalmából. Már a dél-élelőtti órákban az üdvözlők serege kereste fel a városszerte méltán nagy népszerűségnek örvendő bárót, aki meghatottan mondott köszönetet a meleg szeretetnek feléje áradó éltető sugaraikért.

Szabó Albertné és Tenner Józsefné vezették az izraelita jótékony nőegyesületnek és a népkönyvtárnak küldöttségét, amelynek tagjai közvetlen tapasztalatból ismerik a 80 esztendő báró végtelen szívjóságát és a szegényekkel szemben mindenkor tanúsított nemes és fenkölt érzületét. Ők tanúi voltak Neuman Dániel báró gavalléros gondolkodást és jó lelket eláruló tényeinek. Az elnöknök hálátelt szavakal/mondottak köszönetet a gondjaikra bizott szegények nevében mindama kegyességért, melyben a báró őket részesítette és ama reményének adtak kifejezést, hogy a teremtmény még hosszú időn át erővel, egészséggel ajándékozza meg a szegények általánosan szeretett támogatóját.

Az izr. árvaház ünneplő ruhába öltözött növendékeit az intézet főfelügyelője özvegy Csillag Lajosné, urnó vezette a báró elé, akit mélyen meghatótt ez a figyelem. Az árvaház fejlődése elválaszthatatlanul összeforrott a Neuman-család nagylelkű magatartásával, eme emberbaráti intézmény iránt. Deutsch Ignác alapította az árvaházat, a fejlesztését a Neuman bárói család vette a kezébe és állandóan gyámolítja azt.

Az árvák gratulációja könyvekig meghatótta Neuman Dániel bárót, aki arra kérte Kemény Manó igazgatót, hogy viselje gondjukat, mert ez a generáció az, amelynek a mai világháború rettenetes pusztítását jóvá kell tennie. A gyermekekhez fordulva azt a kérő szót intézte hozzájuk, hogy legyenek majd becsületes jó fiai a magyar hazának Biztosította az árvaházat,

Bernstein Ede emlékiratai.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Bernstein Ede a német szocialista, a szociáldemokraták ismert vezére, 1878-tól 1898-ig a külföldön tartózkodott. Igen kiváló emberekkel találkozott, a legkülönbözőbb irányú tanulmányokat folytatta és szerzett benyomásokat és most egy rendkívül érdekes könyvben adja ki száműzetése éveinek eredményét. Nemcsak politikai élményeket ír le a nevezetes férfiú ebben a műben, hanem igen behatóan tárgyalja Zürich, Lugano és London kulturális életét s különösen értékes része a műnek az, amint Engelsz, a másik nevezetes szocialista vezérnek londoni életéről, barátairól, az angol intellektuellekről, a szociálistákról mond.

1878 nyarán a „Zukunft” akkori szerkesztője Hüchberg Károly felszólította Bernsteint, hogy lépjen a lap kötelékébe és legyen annak a titkára. Néhány nap múlva a szerkesztő egy nagyobb utra indult és magával vitte a fiatal újságíró, aki nem is sejtette, hogy husz évig lesz távol szülővárosától és hazájától. Az első útjuk Luganóba vitt, amely akkor még nem volt elég elegáns és előkelő teli tartózkodás-hely a gazdagok részére, ellenben városágos

teles német törvény alatt álló szociáldemokraták.

Mikor a svájci kormány értesült a titkos gyűlésekről, megtudta, hogy Bernstein szervezte azokat, kiutasította Svájcból. Noha a munkások a leghatározottabban tiltakoztak az ellen, 1888-ban, május 12-én el kellett hagyni Zürichet, a munkások távozása alkalmából meleg tüntetésben részesítették. Itt szerkesztette a „Szociáldemokrát” című lapot egész szerkesztőség a lappal együtt Londonba utazott, ahol már évekkel ezelőtt barátjával Bébel Ágostonnal néhány hétig tartózkodott. Bébel az angol fővárosban élő Marx Károlyt és Engelsz Frigyes látogatta meg és a német szocialista mozgalom eme két nagy alakjánál tett vizitjéről Bébel „Kanoszaut Londonba” címen írt emlékirataiban. Bernstein szerkesztői helyiséget bérelt, élénk összeköttetésbe került Engelszszel, azonban angol szocialisták ugyszólván nem is vettek róla tudomást. Két év múlva azonban Shaw Bernáttal együtt egy radikális londoni esti lap színházi kritikusa lett. A nagy angol író sohasem volt rábirható arra, hogy felkeresse Engelszt és többi angol szocialista vezér sem kereste az érintkezést

hogy úgy ő, mint családja állandóan támogatni fogják.

Neuman Dániel báró a mai napon kétezer koronát küldött Varjassy Lajos polgármesternek azzal a kérelemmel, hogy a város szegényei között ossza ki. Az izraelita hitközség szegényeinek, ezer koronát juttatott a nemes szívű jubilans. A hitközség és a vele szoros kapcsolatban álló intézmények küldöttségei szombat délelőtt keresik fel a bárót, hogy üdvözlőjék őt.

Bajos jelenet volt az öregek otthona küldöttségének tisztelgése alkalmával. Az öregek deputációját özv. Glück Károlyné vezette. A társaság tagjai között egy 86 éves férfi és egy 96 éves urinő is volt, akik a 80 esztendő bárót így szólították meg:

— Meleg szívvél köszöntjük öcsémuramaf.

— Nagyon köszönöm az üdvözlését azoknak, akik az öregségben való vesződségben bajtársaim, felelte a báró.

Az aradi filharmoniai egyesület és a városi zenede képviselőiben Mandl Vilmos dr. mondott meleg üdvözlő beszédet.

A város előkelőségei közül már eddig is igen számosan keresték fel Neuman Dániel bárót őszinte szerencsekívánataikkal. Az üdvözlők között a legelsőek voltak Fábry Sándor dr. az Arad-csanádi Egyesült Vasutak vezérigazgatója és Ottrubay Károly nyugalmazott kúriai bíró; úgy személyesen, mint levélben még rendkívül sokan fejezték ki amaz óhajtásukat, hogy Neuman Dániel báró mostani friss erejében és munkabírásában még hosszú időn át élvezhesse az aradi társadalom osztatlan ragaszkodását.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

— Orvosi tanácsadó baleseti sérülteknek címmel dr. Lévai József ismert sebész, az Országos Munkásbiztosító Pénztár főorvosa a baleseti sérültekről ír. Számolva az üzemekben előforduló összes balesetekkel előadja a védekezés módjait. Nemcsak a munkások részére hasznos és szükséges a Népszava könyvkereskedés új kiadványa, hanem a munkáltatóknak is elsőrendű érdekük, hogy ez a könyv minél nagyobb elterjedést nyerjen. A könyv bolti ára 40 fillér. Minden könyvkereskedésben kapható.

— Kerpel könyvkereskedésébe az összes hátralékos tankönyvek megérkeztek.

a német vezérrel. A Londonban élő francia szociálisták is kerülték a németekkel való érintkezést.

Annak a legérdekesebb és legaktuálisabb Bernstein könyvében az, amit az angol proletár mozgalmakról ír, Keir Hardie a kiváló skót szociálista vezér még ma is a békemozgalomnak legjelentékenyebb tényezője. Már akkor nagy szerepet játszott és Bernstein rendkívül szimpatikusan ír első megjelenéséről az angol parlamentben.

— „A német és az angol munkás közti szellemi különbség nem onnan van, hogy a két nép természete különbözik, hanem amennyire ez megállapítható, történetük és életmódjuk körülményeiben keresendő. Az angol munkásmozgalom más úton halad, mint a német. Az angol mozgalomnak régebben nem volt semmi iskolája, semmiféle politikai nyomás nem kényszerítette az angol munkást a szervezkedésre, míg a németet éppen a politikai viszonyok szorították bizonyos formák közé. A német és az angol munkásmozgalom közötti viszony egy hasonlít egymáshoz, mint az őserdő egy szűz talajon tervszerűen ültetett faiskolához.

Nyolcvan esetben sikkasztott a postaellenőr.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Dániel Antal postasegédellenőr ügyében a rendőrség bünyügyi osztályán ma egész napon át folytatták a kihallgatásokat. A megtévedt segédellenőr vallomásaiban ugyanis különféle dolgokkal állt elő, többekre hivatkozott, akiket sorra egymásután beidézték a rendőrségre és kihallgattak.

Mára pontosan megállapították, hogy az utóbbi időben a vasuti postahivatalnál huszonnégy esetben tettek konkrét feljelentést, hogy ajánlott levelekből a pénz eltűnt. Ebből a huszonnégy esetből Dániel tizet magára vállalt és elmondotta, hogy azokból ő vette ki a mellékelt pénzt. A leveleket többnyire oldalt bontotta fel, a pénzt kivette, a levelet benthagyta, a borítékot visszaragasztotta. Azt mondja a segédellenőr, hogy tisztán tapintásból sejtette meg, hogy melyik levélhez van pénz mellékelve. A legnagyobb összeg, amit elvett ötven korona volt. Mindegyik tétel, amelyet ő beismert ennél kisebb volt. A rendőrségnek azonban az a véleménye, hogy sokkal több esetben követett el Dániel sikkasztást, csak hogy ezt nem lehet beigazolni, mert azok, akiknek leveleit kifosztotta, nem mind tettek jelentést róla.

A közönség legnagyobb része úgy tudja, hogy ajánlott levélhez pénzt mellékelni egyenesen tiltva van és azt szigorúan büntetik. Ez pedig nem így áll. Pénzt szabad az ajánlott levelekhez mellékelni, csak hogy ezért a pénzösszegért a posta nem vállal felelősséget. Innen van az a tévhit, hogy az ilyen esetekben, ha rájönnek, a feladót megbüntetik. Ez az oka annak is, hogy a sikkasztásokat csak nagyon kevesen jelentették be. A vasuti postafőnökségnek az a véleménye, hogy körülbelül

nyolcvan esetben tüntek el az utóbbi időben ajánlott levelekből kisebb pénzösszegek.

Csak azok tettek az ilyen esetekről jelentést, akik tisztában vannak a postaszabályzatokkal és akik jól tudták, hogy azért, mert pénz volt a levélben, nem fogják megbüntetni. Így például egy postatisztviselő két ízben tett panaszt, hogy ajánlott levelét, melyben ötvenötven korona volt, felbontották és a pénzt kivették belőle.

Pár héttel ezelőtt azonban egy nagyobb sikkasztás is történt a vasuti postahivatalnál. Ekkor szintén levelet, de

pénzeslevelet bontott fel a sikkasztó.

Beiser Györgyné körösbökegyi lakos címére Németországból, Augsburgból 1600 koronát küldött egyik rokona és a bankókhöz egy rövid levelet mellékelte. A levélben két pecsét volt és a címzett gyanútlanul bontotta fel a borítékot. A levelet megtalálta benne, de a borítékban is és a levélben is jelzett 1600 korona helyett egy cseh újság volt mellékelve. A sikkasztó ugyanis a pénz helyére ezt az újságot tette be, hogy ne legyen feltűnő a levél üressége.

A nyomozó hatóságnak az a gyanuja, hogy ezt a pénzt is Dániel sikkasztotta el, mert az be van igazolva, hogy a levél az ő kezén ment keresztül. Azon a napon, amelyen a pénzeslevelet Dániel rovatolta, a rendőrség megállapította, hogy egyik másodrendű aradi kávéházban nagyobb társaságban

hazard játékon 2000 koronát vesztett.

Ezek után tehát a rendőrség gyanuja alapos.

Arra vonatkozólag, hogy ezt a kétezer koronát honnan szerezte, Dániel azt mondta, hogy megtakarításból. Azt mondja, hogy a pénzért zsirt akart vásárolni és tagadja, hogy ő a kétezer koronát elvesztette volna. Egy aradi ügynök két métermázsa zsirt ajánlott neki és a pénzt mindjárt át is adta érte. Azt bevallja, hogy ennek az üzletnek lebonyolítása az említett kávéházban történt kártyázás közben. A rendőrség kihallgatta a kávéháznak pincéreit és azokat a játékosokat, akik ezen a napon hazard játékokban részt vettek. Az illetők azt vallották, hogy zsirtéletről szó sem volt. Az ügynök, akit Dániel említett, ényeg részt vett a játékban és Dániel ennek társa volt. Így aztán kétezer koronát vesztett.

Ezeknek kihallgatása után Dánielt szembeesítették a tanúkkal. A postatiszt megmaradt állítása mellett. Most azzal védekezett, hogy pénzeslevelet seha sem nyitott fel. Hiszen harminc-egyvenezer koronás levelek mentek át kezén — mondotta — de ezekhez nem nyúlt hozzá. Mert jól tudta, hogy ha egy ilyen nagyobb szabású sikkasztás történik, akkor erőteljes vizsgálatot indítanak és abban nem kerülheti el sorsát. Míg ha kisebb összegeket vesz magához, az ajánlott levelekből, akkor úgy gondolta, hogy az esetleg beérkező feljelentésekről csak jegyzőkönyvet vesznek fel és a mai viszonyok között nem fognak a dolog után kutatni.

Nem hitte, hogy bűnére valamikor rá fognak jönni.

Arra nem gondolt, hogy Egry felügyelő a nyomozás megejtése céljából jött Aradra. Mert a postafelügyelő, aki a nagyvárosi postaigazgatóságnál csakis a hasonló nyomozásokat végzi, folyton utazgatott és úgy nézett ki a dolog, mintha a vonalat vizsgálná.

A postaigazgatóság kitűnő detektívje azonban az egyik vonattal elutazott egyik közeli községbe, ott ajánlott levelet adott fel, kisebb pénzösszeggel egy gyanútlan aradi címre és jött vissza, érdeklődni, hogy mi lesz a levéllel. Vagy megfordítva csinálta és itt Aradon adott fel levelet egy közeli község címére, és az ért utazott el. Szóval minden egyes utja összefüggésben volt ezzel az ügygyel.

Beretz Ferenc rendőrkapitány, a bünyügyi osztály főnöke, a nyomozás vezetője kihallgatta délután Dániel feleségét is, akinek sejtelmé sem volt férje bűneiről. Azt gondolja, hogy a kis fizetés és a nehéz megélhetési viszonyok okozták férje vesztét. Azelett mindig szépen jöttek ki a fizetésből, sőt közvetlen a háboru elején 4000 koronát meg is takarítottak. Férjének feltűnő költségezéséről semmit sem tudott, s így az ügyben egyáltalán nem részes.

Késő estig tartottak a rendőrségen a kihallgatások és utána Beretz Ferenc rendőrkapitány Dániel Antalt szabadlábra helyezte, mert a nyomozás befejezést nyert és szökésétől nem lehet tartani. Az ügy iratait holnap átteszik a királyi ügyészségre.

TANÜGY.

(*) Tanári kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter Klacsó Olivér dévai állami főreáliskolai, Falöp Kálmán dr. petrozsényi római katolikus főgimnáziumi államilag alkalmazott helyettes tanárt, a IX. fizetési osztályba rendes tanárrá nevezte ki.

Kaledin tábornok nem adja meg magát.

Saját tudósítók telefonjelentése.

Haparanda. Oroszországból érkező utasok beszélik, hogy Kornilov lázadása még nem dőlt el, mert a zendülő csapatok még nem adták meg magukat. Ezek a csapatok lövészárkokban sáncolták el magukat. Az is bizonyos, hogy Kaledin tábornok még mindig ellenségesen viselkedik az ideiglenes kormánnyal szemben. Nem igaz, hogy Kaledin le van tartóztatva, vagy hogy a kormány őrizete alatt áll. Kaledin most is a Don melletti Rosztovban van, a kozákok fővárosában és onnan toborozza a kozákcsoportokat és azzal fenyegetődzik, hogy egész dél Oroszország vasúti vonalait elvágja Moszkvától és ezzel az élelmiszerszállítást lehetetlenné teszi ami az ideiglenes kormány helyzetét nagyon megnehezíti. A kormány tárgyalásokba próbált becsúszkozni Kaledinnel, de ez nem sikerült.

Stockholm. Pétervárról érkezett jelentések szerint Kaledin tábornok a fronton levő csapatokat egybe akarja gyűjteni, és így tervezi a döntő csapást a kormány csapatával. A tábornok a doni és a kazari kazákokra támaszkodik. Rosztov és Nowogyerko városok az ő hatalmában vannak. A katonai és munkástanács távirati felszólítást intézett a vasúti szövetséghez, hogy ne támogassa Kaledint.

Rotterdam. A londoni orosz nagykövetség közlése, amely szerint feltehető, hogy Kerenszky intézkedései a fegyelem helyreállítása érdekében sikerrel fognak járni. Ale-

xejev tábornok legközelebb hozzáfog a katonai szervezkedés végrehajtásához.

Haparanda. A Novoja Vremja munkatársai, amikor épp látogatóban volt a főhadiszálláson Baltikij tábornoknál, a tábornokkal együtt letartóztatták. Azzal vádolják őket, hogy részt vettek Kornilov összeesküvésében és az egyikük állítólag Nikolajevics Miklós nagyherceg megbízottja volt.

Haparanda. A munkástanács az utóbbi időben Kornilov lázadása folytán átalakult helyzetet a maga hatalmának növelésére használta ki. Legutóbb elhatározták, hogy munkáspolgárőrséget állítanak fel. Azzal okolják ezt, hogy a munkásszállások és a gyárak védelmére szükséges. Az igazi ok az, hogy a munkástanács azt akarja, hogy fegyveres erővel rendelkezzen. Követelik ezenkívül, hogy a júniusi forradalom alkalmával letartóztatott forradalmárokat sürgősen állítsák bíróságok elé és a bűnösöket ítéljék el, az ártatlanokat pedig nyomban helyezték szabadlábra.

Stockholm. A Birsavja Wjedomsti azt jelenti, hogy tegnap elterjedt az a hír, hogy Kerenszky kilépett szocialista forradalmi pártból, mert rosszul találja a katonai és munkástanács határozatát, amellyel a kadetteknek a kormányba való lépését ellenzték.

Stockholm. Az orosz kormány küldöttjétől, aki Pétervárról Krisztiniába utazott, legfontosabb irrományait ellopták.

nézve, hogy a bizottság hívja meg tanácskozásra a kereskedelmi és iparkamara és a szervezett munkásság 2-2 tagját.

A miniszter arra kötelezi a helyi szénelosztó-bizottságokat, hogy szeptember 30-ig terjesszék fel az országos bizottsághoz a lakosság szén-szükségletének pontos kimutatását. Ez a terminus — mondotta Lőcs Rezső — oly közel van, hogy az összeírással addig nem készülhetünk el, de nehogy emiatt a város közönségére bármilyen hátrány származzék, már most meg kell állapítanunk hozzávetőlegesen a lakosság szükségletét. A megállapításnak alapul szolgálhatnak a következő statisztikai adatok: Aradon 5.600 ház, 18.500 lakás, 34.600 szoba és 1.450 üzlethelyiség van.

A szénkereskedők és a szakértők véleménye szerint Arad lakosságának 10 percentje van ellátva szénrel, 30 percentje pedig tüzfával, így a lakosság 60 százalékának szénellátásáról kell gondoskodni a bizottságnak. A bizottság szobánként 6 mázsa szénrel óhajt kiadni a lakosoknak a fűtési idő tartamára, így napi 10 vagon szénre van szüksége a városnak. Kimondotta a bizottság, hogy feliratban közli az országos szénelosztó-bizottsággal, hogy a szükséglet pontos kimutatásával csak október közepére készülhet el, de hogy addig is a város megkapja az öt megillető kontingens első részletét, napi 10 vagon szénnek a kiutalását kéri.

Az összeírást azonnal megkezdik, ahogy a szükséges nyomtatványok elkészülnek. Minden háztulajdonos annyi kérdőívet fog kapni, ahány lakója van. A kérdőíven felsorolt kérdésekre magának a lakónak kell majd válaszolni, míg

azt ellenőrizni a háztulajdonos kötelessége lesz.

A szénelosztás jegyrendszer alapján fog történni, minden valószínűség szerint a szénkereskedők és a külvárosi kiskereskedők bevonásával.

Sötét a korzó.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Amikor a kormány kiadta a világító és fűtőanyagokkal való takarékoságról szóló rendeletet, Arad város közvilágítása azonnal csökkent. Főként a korzó világítása homályosodott el, mert úgy a villamos, mint a gázvilágítást korlátozták. Ez ellen, tisztelettel meghajolván a kormány rendelete előtt, bizonyára senkinek sem lehetne kifogása, ha a világítással mindennél egyformán takarékoskodnának.

De nem ez az eset s hogy mennyire nem az, arról mindenki meggyőződhetik, aki este végignegy a korzón és azután a Maros-parton. A korzón este hét órakor olyan nagy a sötétség, hogy a sétálók alig látják egymást és igen gyakran megtörténik, hogy a fel és alá hullámzó sokaságban kellemetlen összeütközések történnek a sötétség miatt. Ez a kellemetlen helyzet főként az üzletek bezárása után következik be, amikor a kirakatok lámpái is kialszanak.

Este hét órakor azonban a Maros-part oly vakító fényben tündököl, mint valamikor a béke boldog napjaiban esténként a korzó. Senki sem irigyli a Maros-part tiszta levegőjében sétáló közönségtől a villanyvilágítást de azt igenis elvárja a korzó közönsége, hogy a korzó is valamivel több világosságot kapjon.

Ezt a kérdést nagyon egyszerűen lehetne megoldani, anélkül, hogy a takarékoság elvét meg kellene sérteni. Egész egyszerűen a város vezetősége elrendeli, hogy a Maros-parton korlátozni kell a világítást és ugyanakkor a korzón ugyanolyan mértékben fokozzák a világítást, mint amilyen mértékben a Maros-parti sétányon korlátozták. Ilyen módon helyreállna az egyensúly és a város szíve nem mérülne olyan sötétségbe, mintha az egyiptomi tiz csapás egyike szakadt volna a városra. A város vezetősége megszívelhetné ezeket a sorokat, amelyek a város közönsége kívánságának visszhangja.

Még egy visszás és fonák állapotra hívjuk fel a helyütt a város vezetőségének figyelmét. E hónap 27-én a szabályrendelet alapján a kapukat esti 9 órától kezdve bezárják. Nem tudjuk megmagyarázni ennek a rendeletnek az értelmét és gyakorlati hasznát. Azt azonban tudjuk és érezzük, hogy ennél mucsaibb intézkedést keveset léptettek életbe. Az országnak talán egyetlen városában sem zárják be esti 9 órakor a kapukat és nem tartják zárva reggel 6 óráig, csak éppen Aradon. Miért legyen éppen Arad az a kiváltságos város, ahol a záróra szabályrendeletet megfelelően még nem módosították? Minden esztendőben rámutattunk erre a keserű mosolyt keltő helyzetre, de a város házában huzódoznak a kis reformtől. Talán meg sokallják végre a sok szemrehányást és végrevalahára mégis csak elrendelik, hogy a kapukat esti tíz órakor zárják be. Ezt a csökkelységet joggal elvárja a polgárság a város vezetőségétől.

OLVASSA NAPONTA

Az „Aradi Közlöny“ apróhirdetéseit. Hétköznap 50—60, vasárnap és ünnepnap 100—120 különféle apróhirdetés található az „Aradi Közlöny“-ben. —

Megalakult

az aradi szénbizottság.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A kereskedelmiügyi kormány rendeletileg intézkedett arra nézve, hogy a törvényhatóságokban szénelosztó-bizottságok alakuljanak, amelyek kötelessége a lakosság szükségletének megállapítása, s a szénnek egyenlő elosztásának ellenőrzése. A kereskedelmiügyi miniszter rendeletének végrehajtásával a tanács Lőcs Rezső polgármester helyettesét bizta meg, aki ma délelőtt 11 órára értekezletre hívta egybe az aradi szénkereskedőket, a szénszakértőket, s a szénrel dolgozó nagyobb vállalatok vezetőit, hogy megtárgyalja velük a szénelosztó-bizottság megalakításának kérdését.

Lőcs polgármester helyettes ismertette azokat a feladatokat, amelyek a bizottságra várnak. A lakosság szén-szükségletének összeírása egy népszámlálás nagy munkájával ér fel, mert pontos kimutatást kell készíteni arról, hogy Arad közönségének hány százaléka van ellátva tüzelőanyaggal, s mi az a szénmennyiség, amelyre okvetlenül szüksége van a városnak. A szénbizottságnak kell majd gondoskodnia a szén igazságos elosztásáról, s arról is, hogy a szegényebb néposztályok zaklatás és ácsorgás nélkül jussanak szénhez.

A polgármester helyettes ezután föltette a kérdést a meghívottakhoz, hogy e nagy munka tudatában hajlandók-e résztvenni a bizottságban? Valamennyien vállalták a megbízást és ezzel Lőcs Rezső kimondotta a szénelosztó-bizottság megalakulását és javaslatot tett arra

H I R E K.

Elveszi a kormány a tengeri termés felet.

— *Saját tudósítónk telefonjelentése.*

Budapestről telefonálja tudósítónk: Mezőssy Béla földmivvelésügyi miniszter a tegnap megjelent tengeri rendelet tárgyában nyilatkozott egy fővárosi újságíró előtt a következőket mondván.

A kibocsátott tengeri rendelet folytatását fogja képezni a végrehajtási utasítás, valamint a sertés hizlalási rendelet. Az egész ország terményének ötven százalékát rekvirálni vagyok kénytelen. Az ország némely részében katasztrófálisan rossz volt a termés, ugyanott semmi takarmány nincs és a tavaszi vetőmagról, ugy az állatállomány eltartása céljából és azért is, hogy a kukoricát ezen a vidéken is ültetni lehessen, gondoskodni kellett. Hozzájárul még az is, hogy az ország hegyi vidékein a lakosság élelmiszere tengeri liszt és így a közlelmezési minisztérium részére is tekintélyes készlet kellett. Végül köztudomásu, hogy a zabtermésünk minimális volt és így a hadsereg részére a zabtermés pótlását szintén tengeriből kellett eszközölni.

— **Apponyi Albert a királynál.** Bécsből jelentik: Apponyi Albert gróf vallás- és közoktatásügyi miniszter kedden este tíz órakor Budapestről Bécsbe érkezett. Apponyi, a ki két napig fog Bécsben időzni, ma délelőtt külön kihallgatáson jelent meg ő felségénél, a kinek reszortügyekben tett előterjesztést.

— **A császár és népe.** Berliuból jelentik: A Wolff ügynökség jelenti: A német nép egyre szélesebb körökbe terjednek Wilson ama eljárása ellen, amellyel beavatkozott a német császár és a német nép közötti viszonyba. A császár az egész birodalomból ezer számba kapja a manifesztációkat, amelyek a nép szilárd hűségéről tanuskodnak.

— **Gratz Gusztáv dr. a külügyminiszteriben.** A hivatalos lap mai száma jelenti, hogy a király a külügyminisztérium előterjesztésére Gratz Gusztáv dr. volt pénzügyminisztert a külügyminisztériumba a második rangosztályba való sorozás egyidejű engedélyezése mellett osztályfőnökké nevezte ki.

— **Októberben beteriesztik a porosz választójogi reformot.** Berlinből jelentik: A porosz választójogi törvényjavaslatot októberben benyújtják. A javaslat a császárnak júliusi elhatározásának szellemében valósul meg, minden cenzus és pluralitás nélkül. A választói kerületek új beosztásáról és az urakháza reformjáról is javaslatokat készítenek. A választójogi reformtervezetnek előreláthatólag többsége lesz.

— **Kitüntetések.** *Ófelsége Király* Dezső népfelkelő alezredesnek, egy hadtápszászlóalj parancsnokának, a háboruban teljesített kitűnő szolgálatának elismeréséül a hadiékítményes Ferenc József-rend lovagkeresztjét adományozta. — *Ófelsége* elrendelte, hogy az ellenséggel szemben teljesített kitűnő szolgálatának elismeréséül Lachmann Frigyes 33-ik gyalogezredbeli századosnak a legfelsőbb elismerése újlag tudtul adassék.

— **Még ebben az évben tárgyalnak a békeről.** Kopenhágából jelentik: Amerika pénzügyi köreiből egyre erősebbé válik az a meggyőződés, hogy a béketárgyalásokat már ebben az évben meg fogják kezdeni. Ezt a kedvező hírt a párisi cenzura elnyomta.

— **Kinevezés.** A kereskedelmi miniszter a kőműves, kőfaragó és ácsmeisteri képzettség megvizsgálására Aradon szervezett bizottság elnökévé Péterffy Andor főmérnököt nevezte ki. — A pénzügyminiszter Köpf Kálmán aradi pénzügyigazgatósági segédtitkárt titkárrá nevezte ki.

— **Felfüggesztett főjegyző.** Csikszeredáról jelentik: Tolnay Lajos főispán dr. Orbán Gábor csikszeredai városi helyettes főjegyző ellen fegyelmi eljárást rendelt el és állásától felfüggesztette. Erre az adott okot, hogy Orbán Gábor, mint a katonai ügyosztály vezetője, a felmentések alapjául szolgáló névjegyzékbe állítólag hamis adatokat jegyzett be. Ez adatok alapján többeket fel is mentetett, köztük testvérét is.

— **A szász király látogatása Aradról elszármazott kereskedőknél.** Az *Aradi Közlöny* mindig szívesen ragadja meg az alkalmat, ha aradi kereskedők boldogulásáról és sikereiről adhat hírt. Ezért örömmel jelentjük, hogy Aradról elszármazott, Németországban élő és tekintélyre szert tett még máig is magyar állampolgároknak megmaradt kereskedők, illetve vállalkozók részesültek abban a kitüntetésben, hogy Agost Vilmos szász király kereste fel telepeiket és fejezte ki legnagyobb megelégedését az ott látottak és tapasztaltak fölött. Mint Drezdából jelentik, a szász főváros mellett lévő Weiböllában látogatást tett a szász király a Kemény testvérek baromfi-hizlaló és vadkiviteli telepein. Drezda közlelmezésében nagy szerepet játszó vállalat az aradi származásu Kemény testvérek üzlete, akik huszonöt esztendő óta szereznek elismerést és tisztességet a magyar kereskedők becsületességének és tehetségének. Mint a drezdai jelentés mondja, a király a telep megtekintése után legnagyobb megelégedésének adott kifejezést és miután ott megreggelizett, visszautazott a fővárosba.

— **A belügyminiszter leszállította a vármegyei alkalmazottak várakozási idejét.** Ugron Gábor belügyminiszter körrendeletet intézett tegnap *Dálnoki Nagy Lajos* főispánhoz. A körrendelet a vármegyei tisztviselők, altisztek és hivatalosok szolgálati várakozási idejének leszállításáról intézkedik. A rendelet szerint a vármegyei tisztviselők, altisztek és hivatalosok magasabb összegű fizetés természetével bíró illetményekre igényt adó várakozási idejét amennyiben 3 évet a régi szabályzat alapján meghaladna, 1917. július 1-től 3 évre szállítja le. A körrendeletet a pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőség veszi elintézés alá. Kimutatásba foglalja a redukált várakozási időre igényt tartó alkalmazottakat és a kimutatást az alispánhoz terjeszti be. Az alispán saját hatáskörében gondoskodni fog, hogy a leszállítás folytán előálló fizetési többletet az illető vármegyei tisztviselőknél és alkalmazottaknál kifizessék.

— **A Deutschland tervezője öngyilkos lett Hágából jelentik:** Baltimorei híradás szerint *Brusse* német mérnök, aki a Deutschland német kereskedelmi tengeralattjárót tervezte és a hajó első útja alkalmával Baltimoreba ment, ismeretlen okból felakasztotta magát.

— **Már megint drágább lett a papír.** A papírgyárosok és papírnagykereskedők újabb, ismert indokok alapján közös ematározással ismét felemelték a papírok árát.

— **Földes Béla mandátuma.** Nagybányáról jelentik: Földes Béla átmenetgazdasági minisztert ma egyhanguan képviselővé választották.

— **Kitüntetés a halál után.** Az orosz fronton e hó 4-én hősi halált halt *Herczfeld Sándor*, a 33. gyalogezredbeli őrmestert, mint azt a szeptember 11-iki ezredparancs közli, a nagy ezüst vitézségi éremmel tüntették ki.

— **Kiutasítják a galiciákat Budapestről.** Rossz napjuk volt ma a Budapesten bujkáló kaftános, pájeszos galíciai árdragítóknak. Ma délelőtt — mint fővárosi tudósítónk telefonálja — **Székely** rendőrtanácsos nagy rendőri apparátussal razzitát rendezett az Iványi-, Dob-, Holló- és Rombach-utcákban, ahol csapatokban sétáltak a galíciai árdragítók. Amikor a galíciaiak észrevették a rendőrség embereit, szétrebbentek és a piszkos bérkaszárnnyak büzös odvaiba rejtőztek el, ahonnan a detektívek kikapuskálták őket. Mindegyiket igazolásra szólították fel s akik nem tudták magukat kellőképpen igazolni, a kapitányságon előállították. Nagy részüknél sok pénzt találtak. Két órai razzia eredményeként 53 embert állítottak elő, akik ellen megindítják a kiutasítási eljárást. Egyébként az alkalmatlan idegenek kiutasítása teljes erővel folyik. Naponta 20-30 kiutasítási ügyet tárgyalnak a rendőrségen.

— **A bírának szát — cipők.** Azaz nem cipőt kellett volna írni, hanem bakkanest. Az igazságügyi kormányzat ugyanis elhatározta, hogy a bírának olesó cipőt bocsát rendelkezésükre, hogy a nagy cipődrágaságot leküzd-hessék — s ne maguknak kelljen cipőt találni. A bírák részére a budapesti gyűjtőfogházban készítették a cipőket, melyekből a mintát most küldték le a törvényszékhez. Láttuk a minta cipőt, melynek ára 43 korona — de azt uriember nem viselheti. Már pedig az igazságügyi kormányzat is csak uriembereknek tartja a magas jogi kvalifikációval rendelkező törvényszéki, járásbírói bírákat, jegyzőket stb. A cipő, azaz bakkanes olyan, aminőt a katonák viselnek, de annak sem a jobb fajtája, hanem olyan, hogy azt egy jobb fajta ipari munkás — még munka közben is alig viselne. Otromba alak, patkós sarok, durva bőr: ez a bakkanes. Még átalakítani sem lehet, mert 50 koronát kérnek az átalakításért a cipészek, úgy, hogy 93 koronába kerülne egy pár cipő, már pedig a cipőüzletekben ennél olesóbban is lehet cipőt kapni. Mi nem akarjuk elhinni, hogy az igazságügyi kormányzat komolyan gondolta azt, hogy bírái ilyen cipőben járjanak, vagy talán tévedésből küldtek ilyen mintákat, mert azt a bírák nem viselhetik, még a háboruban sem.

— **Sorssújtott család.** Nagyváradról jelentik: *Özv. Weisz Miksáné* csáktornyai araszszony, néhai Weisz Miksa takarékpénztári főkönyvelő özvegye, vérhas következtében néhány napi betegség után a múlt héten elhunyt. Férje ugyancsak tragikus módon, hirtelen halt meg három évvel ezelőtt. Egy téli napon a sikos járdán elcsuszott, lábát eltörte és azonkívül súlyos agyrázkódást szenvedett, amely néhány hónapal ezelőtt egyetlen nün halt meg hasonló tragikus körülmények között: egy futballverseny alkalmával a villám lecsapott a közönség közé s a szerencsétlen fiatalembert agvsújtotta. De 3 éven belül harmadik csapás is érte a sajnálatra méltó családot. *Bartos Mór* alsó-lendvai kereskedő, aki vője volt Weisznének, alig néhány héttel az esküvője után a harctéren hősi halált halt. A tragikus halálesetek sorát most Weisznézárta be halálával, mely gyászba döntve sok megpróbáltatáson átment hozzátartozóit.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Elfogadta az orosz kormány a békerezolúciót.

Rotterdam. A Daily Mail jelenti Pétervárról: A köztársasági direktorium a katonák és a munkástanáccsal közölte, hogy elfogadja a szeptember 15-iki határozatot, amelyben a titkos szerződések megsemmisítését és a demokratikus béke megkötését követelik.

Zürich. Az olasz határról jelentik: Velencéből érkezett utasok elmondják, hogy tizenhárom nap előtt Velencében a kenyéradagok miatt zavargások voltak, különösen a Márkus-téren. Milanóban szeptember elején az összes ipari üzemek 33 százalékát szénhiány miatt be kellett zárni.

Berlin. A turini zavargásokról a Berliner Tageblattban Hans Fors „A száraz Olaszországról” címmel ezeket írja: Az olasz háborús sajtó, amely különben fáradhatatlan a pathétikus csata leírásokban és nap-nap után himnuszokat zeng Cadorna és a hadsereg győzelméről, ma arról beszél, hogy a forradalom szelleme lobog végig az egész országon és elérkezettnek tartja a maga óráját. A belső ellenség most kezdte meg offenzíváját a háború és a haza ellen. A Búrzenzeitung szerint óvakodni kell attól a

feltevéstől, mintha Olaszországban az állapotok az erőszakos megoldás felé sodródának.

Amsterdam. A Central News jelenti Washingtonból: Hétfőn 25.000 hajógyári munkás lépett sztrájkba a csendes-tengeri hajógyárakban. A munkások tizenöt százaléka a hadihajóépítésknél volt foglalkoztatva. Ötven százalékos béremelést követeltek. Hír szerint nagy zavargások voltak.

Pétervár. Hivatalos jelentés: A kormány elfogadta Zarudnik igazságügyminiszter lemondását.

Pétervár. Hivatalos jelentés: Tekintettel arra a határozatra, melyet a maximalisták, a munkás- és katonatanács szeptember 15-én elfogadtak és amely azt kívánja, hogy a végrehajtó hatalom kerüljön a munkások kezébe, a munkástanács egész elnöksége, nevezetesen Czeidze elnök, Tisinov helyettes elnök, Gotrdad, Skobelev, Cseretelli és Csernov beadták lemondásukat. Az elnökség megválasztása a legközelebbi ülésen fog megtörténni.

színházat. Ez az első alkalom, hogy Aradon magunk előtt láthatjuk a legszebb és legtalantumosabb magyar operett-promadomást. A tártárjárásban, ebben a rendkívül népszerű operettben fogjuk látni Kossáry Emmi partnerével: Király Ernővel. A fővételek megszólalásig élethűek és művésziösen szépek. A gaudiózus filmhez a zenekar a darab népszerű zeneszámaint játssza.

Üldözi a rendőrség a zugbörzékét.

Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: A tőzsde tanács legutóbb tartott ülésén a nagyban kok közbenjárására elhatározta, hogy a tőzsde körül levő kávéházakban elharapózott zugbörzék ellen erélyes rendszabályokat alkalmaz és e célból a rendőrség segítségét is igénybe veszi.

A tőzsde tanács megkeresést intézett Sándor László dr. főkapitányhoz és arra kérte, hogy rendeljen el állandó razzikiákat, mert a kávéházakban lebonyolított ugynevezett magánforgalom semmi reális alappal nem bír és igen sok egzisztencia pusztult el bele. A főkapitány eleget tett a kérésnek és a razzikiák vezetésével Dobel rendőrfogalmazót bízta meg, aki ma délután tizenkét detektívvel megjelent az Unio kávéházban az ott történők megfigyelésére. Érdekes, hogy noha a kávéház vendégei között igen sok olyan alak volt, aki intim viszonyban van a fővárosi rendőrséggel, — többek között volt újságírók is — még sem ismerték fel az asztalnál helyet foglalt detektíveket, mert ezeket gondosan, úgy válogatta össze a főkapitány, hogy valamennyit olyan szolgálatból rendelt ki, amely eddig nem folyt le a közönség szeme előtt.

Csak rövid ideig kellett figyelni a kávéház vendégeit és a detektívek észrevették, hogy egy Neugebauer nevű tőzsdeügynök egy mellette ülő huszárkapitányának huszezer koronát adott át. Ebben a pillanatban két detektív odalépett és igazolásra szólította fel mindkettőjüket. Ez a jelenet nagy izgalmat keltett, a kávéház valamennyi vendége összeszaladt, szóváltás kerekedett, amelybe Scherz és Mezei tőzsdeitkárok is beleavatkoztak. Szakelőadást tartottak arról, hogy a huszárkapitány csak a tegnapi kötött üzletekből eredő differenciát vette fel, már pedig ez nem üldözhető. A kávéházi tőzsde vendégei látva, hogy a rendőrség erélyes kézzel készül belenyúlni a darázsfiészekbe, lassankint kisompolyogtak a kávéházból, amit a rendőrségnek nem állt jogában megakadályozni.

Több üzletet a zugbörzén az első igazoltatás után nem kötöttek és nem is fognak kötni, mert a rendőrség naponta razzikiákat fog tartani és minden módon megakadályozza azt, hogy kávéházakban tőzsdei ügyleteket kössenek.

TARKASÁGOK.

(Ravasz ügyvéd.) Ügyvédek körében sokat mutatnak a következő állítólag megtörtént eseten:

Jó vidéki ügyvéd rendkívül bonyolult ügyben képviselt egy szomszéd falubeli gazdag parasztot. A fiskális a per kedvező kimenetelében nem bizott, és ezért irodavezetőjét küldte a tárgyalásra. Az ügyvéd a helyettes elutasításával egyidejűleg 500 koronát adott fel a tárgyalást vezető bírónak. A pert megnyerte. Szóval megvesztegette a bírót — kérdezte a jelenlevők egyike?

— Ellenkezőleg.
— Nem értem.
— Pedig egyszerű. A postautalvány szelvényre, mint feladó, az ellenfelem nevét irtam rá.

— **A tűzérők népnappelye.** Az aradi Tündérbertben tervezett népnappely iránt várososzte nagy az érdeklődés. Arad város közönségének színe-java melegen pártfogolja a nemes célt szolgáló kerti ünnepély eszméjét, s ez valamint a rendezőség buzgalma biztosítja a sikert, amelyet mindnyájan ószintén kívánunk. Az ünnepély vasárnap, szeptember 23-ikán, délután 3 és fél órakor sétahangversennyel kezdődik. A műsort kabaré, világposta, konfetti csata, szőlőlopás stb. képezi, amely mellett a rendezőség a közönség uzsonnájáról és vacsorájáról is gondoskodik, a tábort konyhákban főzendő gulyással és tormás virstlivel. Ugy hisszük, nem fogunk rossz jósoknak bizonyulni, ha egy kedves emlékü s fényesen sikerülendő multság képét vetítjük olvasóink szeméi elé.

— **Sirius az őszi és téli időjárásról.** A Sirius néven ismert időjós, Vargha László az őszi küszöbén újból fölálította a maga időjárás prognózisát. Az őszi időjárást elég kedvezőnek jelzi a derék Sirius. Szerinte szeptemberben még több szép napra számthatunk, több ízben azonban nagy esőzések is lesznek s a levegő le fog hűlni. Októberben, novemberben, sőt még decemberben is lesznek enyhe napok, amikor 14—16 fok Celsius meleg ígérkezik. Január és február hónapokban azonban kemény tél szakad ránk a kitűnő Sirius jóslása szerint. Nagy hidegek és hosszantartó havazások lesznek.

— **A népjóléti miniszterium rendezi a köztisztviselők adósságait.** Budapestről jelentik: Serényi Béla kereskedelemügyi miniszter kezdeményezésére a köztisztviselők adósságát tudvalevően konvertálni fogják és a konverzió lebonyolításával a Pénzügyi Központot bízták meg. A szóban levő művelettel kapcsolatosan most arról értesülünk, hogy a Pénzügyi Központ az előmunkálatokkal már az őszi folyamán el fog készülni és az egész konverziót — hír szerint — az új népjóléti miniszterium közvetlen felügyelete alatt fogja intézni. Az

edigi tervek szerint természetesen a vidéki intézeteket is bevonják és pedig olyformán, hogy azok — amennyiben erre szükség lesz, — a folyosított köztisztviselői kölcsönöket a Pénzügyi Központnak tovább adhatják.

— **A Haditermény elnöksége.** Nemrég hírek terjedtek el arról, hogy dr. Schmidt József titkos tanácsos megvált a Haditermény elnöki állásától. Most arról értesülünk, hogy Schmidt Józsefet, aki alakulása óta áll a Haditermény részvénytársaság élén, illetékes helyről maradásra kérték fel és Schmidt engedett e kívánságnak. A Haditermény elnöki állásában tehát nem lesz változás.

— **Zsidó ünnepi imakönyvek és szertartási cikkek** Pichler Sándor papirkereskedésében. Bohus-palota. 6221

— **Helybeli és vidéki viszonteladók részére tábori dobozok, levelező-lapok, csomagoló- és levélpapírosok, papírzacskók, képes levelező-lapok, papírszalvéták, noteszek stb. legolcsóbban Kerpel Izsó papírnagykereskedésében.**

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **Nagy detektívdráma az Apollóban.** Rég látott Arad mozibajáró közönsége oly minden tekintetben elsőrangú detektívdrámát, mint amelyet „Az ígéret földje” cím alatt ma mutatott be az Apolló-színház. A darab ugy a lebilincselően érdekesítő eseményével, mint a művészi kiállításával fölülemelkedik a hasonló zsánorú mozikepek közül s részleg a publikum legnagyobb érdeklődésére. A nagystilű detektív már esütörtökön megy.

* **Kossáry Emmi és Király Ernő az Apollóban.** A budapesti közönség két kedvence: Kossáry Emmi és Király Ernő péntektől kezdve az aradi Apolló-színházban vendégszerepelnek. Király Ernő minden évben személyesen ellátogat hozzánk s ilyenkor meleg szeretetben és ünneplésben van része, míg Kossáry Emminek ennek a bájos művészsasszonynak a játékában csak azok az aradiak gyönyörködhetnek eddig, akik Budapesten járva, felkeresték a Király-

A kábultság, fejfájás, szédülés, fülzúgás, mellszorulás, szívdobogás oly eseteiben, melyek a székrekedéstől származnak, a természetes Ferenc József keserűviz gyorsan és nehézség nélkül megszünteti az emésztési zavarok okait és biztosan elhárítja a vértolulást.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank igazgatósága megállapította az első fél-év mérlegét, amely a nyereségáthozat betudásával 5.641.660.73 korona nyereséggel zárult, ami a tavalyi üzletév első felének 3.577.011.55 korona összegű eredményével szemben 2.064.649.18 korona többletet jelent. A folyó évben 707.978.85 koronával nagyobb nyereségáthozatot figyelmen kívül hagyva a nyereség 3.823.508.45 koronát tesz ki, azaz 1.356.670.33 koronával több, mint az 1916. év első felében.

Az elért kedvezőbb eredményben kifejezésre jut az a körülmény, hogy a bank a megelőző üzletév végén alaptőkéjét 50 millióról 65 millió koronára emelte fel, ettől eltekintve azonban a nyereség-vesztés-számla kedvező alakulása elsősorban a rendkívüli mértékben megnövekedett forgalomra vezethető vissza. Az egyes számlák szinte kivétel nélkül a nyereség jelentékeny emelkedéséről tanuskodnak, de természetesen a kiadások is lényegesen emelkedtek. Állandó szép fejlődést mutat az intézet betétállománya. A Leszámitolóbank

az 1915. évi első felére vonatkozó mérlegében 179 és fél millió korona, 1916. júniusában kerrek 300 millió korona betétet mutatott ki, míg ezuttal a betétállomány meghaladja a 406 millió koronát, ami az elmúlt két esztendőben 130 százalékos emelkedésnek felel meg. A bank az elmúlt félévben méltó módon vette ki részét a hatodik hadikölcsön kibocsátásában; az intézet által eddig elhelyezett hadikölcsönök végösszege ezáltal megközelíti a háromnegyed milliárd koronát. A bank az elmúlt félévben szindikátusi részesedéseit kiterjesztette és számos érdekkörbe tartozó vállalat tőkefelemelésében vett részt. Az intézetnek ugy budapesti mint barcsi közraktári vállalatai áruhiány következtében kevésbé voltak foglalkoztatva és így az elért eredmény is mögötte marad a tavalyi eredménynek. Ezzel szemben a Fiumei nyilvános raktár r.-t. az elmúlt félévben is kedvező eredményt ért el. A bank áru-osztálya ezuttal is kizárólag a bizományi üzlet keretében mozgott és üzletének intenzív kultiválása révén jelentős forgalmat és kedvező eredményt ért el. A Magyar Forgalmi Bank r.-t. az elmúlt félévben ismét kibővítette üzletkörét és igen kedvező eredményt ért el, noha fiókjai a háború folytán természetesen nem működhettek rendes keretükben.

A szerkesztésért felel:

stauber József

Házeiadások,

valamint kisebb és nagyobb birtokok eladását, parcellázását közvetíteni vállalom. Az ország minden részében előjegyezve kis- és nagybirtokok. Aradon magán- és bérházak. Ajánlatokat, megbízásokat kér

Halmai József

adásvételi közvetítő iroda.

Lakás: Deák Ferenc-u. 5.
Telefon 728. 2369

Női- és férfi kalapok formázása és festése.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy férfi- és női kalapok festését, tisztítását és formázását a legújabb divatu formákra

elvállalom a legszebb kivitelben és a legrövidebb idő alatt. Tisztelettel 6107

Mály Albert,

kalapos mester, Boros Béni-tér 23.

Villanyszerelők,

kik lakásberendezések készítésében önállóan dolgoznak,

felvétetnek

Makói Villamostelepen

Keresünk

pankótai iparvasutunkhoz azonnali belépésre szakértő, józan, hadmentes

pályatölvigyázót.

Ajánlkozók:

Jószagigazgatósághoz Pankota, forduljanak.

Békéscsabán,

vasuti állomástól 4 km.-nyire

eladó

lábón 50—60 q első minőségű olasz

czirok szakál és mag.

Ugyanott ezer mm. takarmányrépa is eladó. Bővebb címet a kiadóhivatalban. 6382

A szépségápolás titka a felhasznált széplétszerek helyes megválasztásában rejlik!

Rozsnyay kitűnő Serail arc-szépítő különlegességei

mind kipróbált jó hatású készítmények, amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arc-enőcse. Kis téglát 1.50 kor. Negy téglát 2.50 k.

Rozsnyay Serail krémje nappali használatra. Egy téglát ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fillér.

Rozsnyay Szerén Arcopora. Lehető finomságu. Crém, fehér, róza és testátlakban Egy dob. ára 2 korona

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, ibolya, Loin du bal orgone piros róza, Serail. Uvegje 1 kor 50 fillér.

Kapható a készítőnél

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér

Láb- és kézizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo” folyadék és „Peppo” hintőpor segítségével.

Szárít! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor . . . . . 1 kor. — fill.

Katonáknak

on os tudni, hogy

ruha etük

kiirtására legjobban szar PETRIS folyadék, ára 2 kor. HADAR hintőpor, ára 2 kor.

Szőrvesztő-

Depillor.

E kitűnő, a maga nemében páratlan szerrel minden alkalmatlan szőre arc, nyak vagy karokról, stb minden fájdalom nélkül pár perc alatt okvetlen eltávolítható. Ara utasítására 1 kor.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, And assy-ut 22 szám.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetések díját az alábbiak szerint számítjuk.

Minden más hirdetés ára 10 fillér. Vagy nagyobb betűkkel 20 fillér.

A vastagabb betűkkel kívánt szöveget aláhúzással kell jelölni.

A legkisebb hirdetés ára 1.20 korona.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. Hirdetéseket délután 1/2 óráig vehetünk fel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetési szöveget, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztasson.

Levelezés.

„Megerítés”

Jeligere levél ment „Feltétlenül megbízható”-ként. 6388

„Grette”

Vasárnap szoroscsesen megérkeztem. Minden a régi. Sokat gondolok magára. Irjon sokat. Sokszor csókolja M.—a 6376

Alkalmazást keres.

Jó házbeli való

leány, ki a varráshoz is ért, kisebb gyermek mellé ajánlkozik. Cím a kiadóhivatalban. 6374

Idős kisasszony,

állást keres, kisebb gyermekhez, vagy urnőhöz. Molnár Zuzsa, Arad, Zrínyi-utca 2. 6380

Gazdaságosnak

menne, éjjeli iletben kellő jártassággal bíró nő, fixfizetés vagy jutalék mellett. Leveleket „Gazdaságos 37.” jellegre a kiadóba kérek. 6205

Intelligensebb

házi leány, háztartási állást keres magasabb arányú fizetésért. Cím a kiadóhivatalban. 6385

Ispán,

alkalmazást keres mezőgazdaságban. Cím a kiadóban. 6356

Egy megbízható,

hadmentes, 42 éves családos egyén, ki a szállítási üzemből, gazdaságban és szőlőművelésben járatos, október elsőjére állást keres. Cím a kiadóban. 6368

Alkalmazást nyer.

Mindenek,

ki a főzéshez ért, azonnal felvétel. Attila tér 4., Földszint jobbra. 6373

Deutsches Fräulein

wird gesucht zu 2 Kindern für sofort. Oberleutnant Ernst, Deák Ferenc-utca 37. szám. 6381

Gyakorlati iradiváné,

azonnal belépésre kerestetik írásbeli ajánlatok Roth Testvérekhez küldendő. 6387

Irédai teendőkhöz járatos

fiatalember, vagy kisasszony, ki a német nyelvet is bírja, azonnal felvétel. Luttwák József, Asztalos Sándor-u. 8. 6386

Gépirás és tanítónő

felvételnek Kerpel könyvkereskedésében. 6393

Intelligens,

komoly leányt keresek délutánra két nagyobb leányka mellé, zongorázáshoz és varráshoz értő előnyben részesül. Közlebbit Fischer Mór, üveg-, porcellán-kereskedésében. 6396

Erdei munkákban

járatos munkafelügyelő, azonnali belépésre kerestetik. Arad, a csanádi egyesült vasutak Magánüzeméi, Arad, József főherceg-ut 22. 7600

Nyomdász-tanulóknak

felvételt két fő, kik a 14. évet betöltötték és legalább 6 osztályt végeztek. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Egy motorkezelő.

2 tanuló lakatosnak, 1 mindenes fő fizetéssel felvételt. Fácán-utca 8. 6201

Vas- és szerszám-kereső

keres okt. 1-re teljes ellátással. Weisz János, Maros-Élve. 6340

Lakást keres.

2 vagy 3 szoba,

utcai, butorozva, fürdőszobával a belvárosban, hosszabb időre kerestetik. Ajánlatokat a kiadóba kérem 6337

Kiadó lakás.

Garcen lakás.

Két szoba, elő- és fürdőszobával, azonkívül egy sutarein lakás, két szoba, konyha, minden hozzátartozóval a központban, külön-külön, vagy együtt is kiadó. Cím a kiadóban. 6395

Vétel és eladás.

Egy pár csizma

eladó. Megtekinthető Weitzer János-u. 11. sz., élelmi üzletben. 6375

300 hectoliter 6377

ászekhordók, 20—36 hectoliter nagyságban eladók. Wittye Józsefnél, Nagyóvár.

Nagy fakoffér,

megvételre kerestetik. Címeket a kiadóba kérek. 6380

Zab és buza szalma,

zab pelyva, buza pelyva, kukorica szár, nagy mennyiségben eladó. Cím a kiadóban. 6391

Szalongarnitúra,

mely áll 2 szék, dívány és asztalkából, 5 nagy leánder, két virág, illetve kotta állvány, fehér konyhakredence és asztal, gyermek asztal eladó. Purgly Lajosné-utca 160. sz. 6394

Lokomobilok magánjáró

való átalakításához szállítjuk az összes üntvényeket, tengelyeket, talplemezeket stb. Lokomobilok magánjáró gépekért becsereitünk. Bővebbet: Friedrich Testvérek gépgyárában, Temesvár. 6039

16 karátos aranyat

7 koronaért beváltom. Brandes ékszerész József főherceg-u. 12. sz. Lutheránus templom mellett. 6188

Vesszek

egész helyegységteményeket, egyes könyveket, könyvtárakat régi és új festményeket. Kerpel István könyvkereskedése. 3691

Butorok adásvetete.

Ebédő, háló- és nappali szobaberendezés. Fa- és vasbutorok kaphatók Garai Károly butorüzletében Arad, Asztalos Sándor-utca 5. sz. 2791

Baromlivég

elienli szer „Ttkin” kapható egyedül Wajdits gyógyszerüzletében, Ferenc-ter. Kis üveg 1-90 kor., nagy üveg 3-50 kor. 2847

I-kolal

tankönyvek, táskák, író- és rajzszerek a legelőnyösebben szereshetők. Béla Béla könyv- és papírkereskedésében, Fovray-utca, Gr. Nádasy-palota. 4421

Kitűnő hangu,

nagyon jó karban lévő Ehrbar-szongora eladó. Keressék megvételre jó karban lévő pianót. Kienitz János, Nagykopáncs. u. p. Tótkomlós. 6348

A kunágotal

plébánián 30 hektoliternyi boroshordó eladó. 6362

Vesszek

szavatolt tiszta méh-viaszot, kis és nagy mennyiségben. Bereck Viktor, Gyulafehérvár. 636

Egy alig használt egyenáramú

24 lóerős motor eladó. Bővebbet az Arad Közlöny kiadóhivatalában.

Használt ólom

megvételre kerestetik. Bővebbet a kiadóhivatalban. 7692

Vesszek

uraktól levett férfi ruhát, valamint mindenfélre egyenruhát a legmagasabb árban. Vidékre is elmegyek. Eleier Ignác, Bocskó-utca 1. 761

11—kereszt

fizetek egy gram legfinomabb aranyért. Zalogcédulákat a legmagasabb áron vesszek. Brandes órá- és ékszerész, József főherceg-ut 12. szám. (Lutheránus templom mellett.) 5513

Tankönyvek és írások

legelőnyösebb bevásárlási forrása Minerva Kúriász I. és Társa. Arad, Dobó-utca 1. (Ferenc-téri polgári iskola mellett.) 5605

Cognacs üvegeket

vesszek, darabját 70 fillérért. Epstein Simon, Bóros Bány-ter 11. 6176

Dobozok,

papondekli és vessző kosarak, eladók, ugyanott tanuló leány fizetéssel felvétetik. Jánosai Karoly, Zrínyi-utca, virágkereskedés. 6317

Tű- és szerszámok

területeket bérbe vesszek, esetleg felszerelt márkot bármely kis- és nagymennyiségben vesszek. Ajánlatokat kérek. Goldis Kornél, Nadab. 654

16 karátos aranyat

7-50 koronaért beváltom. Brandes ékszerész József főherceg-ut 12., a lutheránus templom mellett. 6217

Eredeti magánjáró

10—12 lóerős, megvételre keresek. Cím a kiadóhivatalban. 6262

Hélypapír,

levélpapír képeslap, mindennemű áruk olcsón kaphatók. Ugyanők felvételnek Általános Forgalmi Vallalatnál Honvéd. 6275

Szalongarnitúra, szőnyeg

kéz alatt, megvételre kerestetik. Ajánlatokat a kiadóba kérek. 6338

Érdő

7 drb. boroshordó. Varjassy József-u. 2. szám. 6367

Ingtalan.

Felvittem figyelmet,

kik tőkétüket biztosan és jövedelmükben elhelyezni kívánják, hogy a belvárosban két utcára és egy térre néző, nagy értékesítéssel kezegetett kétemeletes házban, 12 lakással és két üzemhelyiséggel csendű áron eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6267

Földszintes

régi ház, több kislakással a belvárosban, nagy telekkel eladó. Cím a kiadóhivatalban. 6368

Belgár kertészeti

alkalmas nagy kert, lakással, november 1-re kiadó. Kiss Ernő-u. 9. Bővebbet Molodován János, Victoria bank. 6364

Eladó ház.

Grélla-utca 3. sz. emeletes bérház, 10 évi adómentes, szabad készülő eladó. Bővebbet ugyanott. 6140

Eladó

Határ-utca 9. számú ház, egy két szobás, két egyszobás utcai, két egyszobás udvari lakás, összesen jövedelmező 2400 koronát, összköltség lemeget 700 korona, marad 1700 kor. tiszta jövedelem. Vételára 32.000 kor., a tőke tiszta 5 1/2%-ot jövedelmez. Értekezni Lázár Sebő, Hász szinger utca 5. 6358

Birtéket vesszek

Arad környékén, lehetőleg aradvilágosi, vana valamely állomáshoz közel 200—500 holdig, prima szántót, jókarban lévő épületekkel. Ajánlatokat Tary Lajos földbírókoshoz Nádaly. Bácsm. 6037

A belváros

igen értékes, szép helyén, két utcára nyitló, 50 méter fronttal, 161 jövedelmező szobaház 5 sz. 100000 forinttal és kisebb lakásokkal előnyben eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6181

A Bistričky-féle szőlő

13. Nat. hold, természet, nagyszámú hordóval, épületekkel. Mézesen eladó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 6243

Határ-utca

16. számú szobaház eladó. Bővebbet Kálvin J. utca 5. 6334

Eladó

Dokszeg határában 20 kishold, szőlőnek kiválóan alkalmas szántóföld, rajta levő épületekkel együtt. Bővebbet Mészáros lakatosnál Borosjenőn. 6350

Üzletek.

Thékölly-tér 2/a

számú házban, vendéglő kávéház, befejezés miatt, kedvező feltételek mellett, azonnal átadó. 6378

Ellátás.

Hagyaszó

ruszéra keresek szép autorozott utcai szobát, fürdőszobát használati, oly magára, pos, intelligens urinőnél, ahol ellátásban is részesül. Előzetesről gondoskodva lesz. Ajánlatokat „Kellemes otthon” jellegre a kiadóba kérek. 6385

Oktatás.

Német, francia, angol

nyelvmester kerestetik 3 gyermekhez. Cím a kiadóban. 6388

Elsőkészítő elembelem oktatást

vállal az Allaga-féle módszerrel, áll. tanító reje. Luther-utca 1. sz., III. em. 6392

Különféle.

Apróhirdetések

az „Aradi Közlöny” részére felvételnek a Messzer boy rodócan, Deák Ferenc-u., Barna Béla hirdetési és hirdaprodájában Zrínyi-u. és a Kossuth-utca papírüzletben.

Gyógyászat.

Hehs Vasas chinabera.

Suverén szer vérszegénység, sápkór, szédülés, a vérszegénységből eredő ideg-bajok, étvágytalanság, gyomorbántalmak, láz, általános gyengeség ellen. Páratlan vértisztító és vérjavító, biztos óvszer máj- és vesebetegségek és minden fertőzőből eredő fertőzések ellen úgy felnőtteknek, mint gyermekeknek. Ára 5.— kor. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár. 12

Dr. Schajkovszky

lábizadás elleni szere, biztos, kipróbált ártalmatlan szer, rögtön hat, ára 1 korona 50 fillér. Kapható Földes és Hehs gyógyszerárban. 12

Tyukszem

és minden bőrkeményedés ellen biztosan ható szer, Hehs gyógyszerész tyukszem-tapasza. A legmegrozdottabb tyukszem a tapasz párnái használata után leválik, a győző tájfalom azonnal megszűnik. Ára 1 korona. Hehs gyógyszerár, Földes gyógyszerár Arad. 12

Az Anusol

aranyér-kupokát mindenben pótolják a Haemoroidál-kupok, azonos összetételű folyton hatásuk is teljesen azonos. Ára 3 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár Arad. 12

Az angol

tájdalomcsillapító Bengue balsamot teljesen pótolja a Hehs-Földes-féle tájdalomcsillapító balsam, teljesen azonos összetételű, mint a Bengue liniment. Ára 2 korona. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12

A drága vanília

teljesen pótolja a pompás zamatu Vanílión, egy zacskó ára 14 fillér. Cukraszoknak, vendéglősöknek nélkülözhetetlen. Földes gyógyszerár, Hehs gyógyszerár. 12